

BESZÁMOLÓ

a Bankszövetség 2016 első negyedévi tevékenységéről

Budapest, 2016. június

Tartalomjegyzék

I. Vezetői összefoglaló	4
II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei.....	8
III. Vállalati hitelezés.....	11
A PIACI HITELPROGRAM KAMATCSERE TENDEREINEK (HIRS) EREDMÉNYEI	11
IV. Lakossági hitelezés	12
ÚJABB MÓDOSÍTÁSOK A CSALÁDOK OTTHONTEREMTÉSI KEDVEZMÉNYE (CSOK) SZABÁLYOZÁSÁBAN – NGM-ES KONZULTÁCIÓK	12
KONZULTÁCIÓ A JELZÁLOGHITELEZÉSI IRÁNYELV ÁTÜLTETÉSÉT MEGVALÓSÍTÓ HAZAI JOGSZABÁLYOK ÉRTELMEZÉSÉRŐL	13
V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények	13
A POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV, A HITELBIZTOSÍTÉKI NYILVÁNTARTÁS ÉS A KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYOK MÓDOSÍTÁSÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE	13
A VÉGREHAJTÁSI TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSA, EGYEZTETÉSEK A VÉGREHAJTÓI KAR VEZETŐIVEL	14
A MAGÁNCSD TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS IM EGYEZTETÉSEK, ÁLLÁSFOGLALÁS-KÉRÉSEK; A VAGYONÉRTÉKESÍTÉSI RENDELET VÉLEMÉNYEZÉSE	14
A PP. MÓDOSÍTÁS VÉLEMÉNYEZÉSE, A BÍRÓSÁGOKKAL TÖRTÉNŐ ELEKTRONIKUS KAPCSOLATTARTÁS	15
MONEYVAL VIZSGÁLAT	15
AZ E-SZEMÉLYI HASZNÁLATA	16
VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények.....	16
A FIZETÉSI KÉSEDELEMBE ESETT LAKOSSÁGI JELZÁLOGHITELEK HELYREÁLLÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ MNB AJÁNLÁS	16
EBRD-MNB PROJEKT A NEMTELJESÍTŐ VÁLLALATI HITELEK BÍRÓSÁGON KÍVÜLI RENDEZÉSÉVEL KAPCSOLATOS ELVEK KIDOLGOZÁSÁRA	17
A JÖVEDELEMARÁNYOS TÖRLESZTŐ-RÉSZLET MUTATÓVAL (JTM) KAPCSOLATOS FEJLEMÉNYEK.....	17
A JELZÁLOGHITEL MEGFELELÉSI MUTATÓVAL (JMM) KAPCSOLATOS FEJLEMÉNYEK: AZ ÉRTÉKPAPÍROSÍTÁSI SZABÁLYOK KIALAKÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS NGM ÁLLÁSPONT ÉS A JMM BEVEZETÉSÉT ÉRINTŐ MNB KONZULTÁCIÓ	18
KONZULTÁCIÓ AZ MNB-VEL JAVADALMAZÁSI KÉRDÉSEKBEN	18
A BUBOR-RAL KAPCSOLATOS ESEMÉNYEK	19
A MAGYAR REORGANIZÁCIÓS ÉS KÖVETELÉSKÉZELŐ ZRT. (MARK) TEVÉKENYSÉGÉNEK A FORMÁLIS MEGKEZDÉSE	19
VITAANYAG A KÖVETELÉSKÉZELÉSRŐL	20
A 2017 ÉVI MNB ADATSZOLGÁLTATÁS IFRS ÁTTÉRÉS MIATTI VÁLTOZÁSAI - AZ MNB-VEL KÖZÖS MUNKACSOPORT TEVÉKENYSÉGE .	20
VII. Pénzforgalom	21
A GÁZ- ÉS ÁRAMSZOLGÁLTATÓ-VÁLTÁS CSOPORTOS BESZEDÉSI KEZELÉSE	21
BANKKÁRTYA AKTUALITÁSOK	21
AZ ÚJ 20 EZRES BANKJEGY BEVEZETÉSI TAPASZTALATAI.....	22
AZ XML SZÁMLAKIVONAT.....	22
A SEPA VÉGDÁTUM RENDELETRE VALÓ FELKÉSZÜLÉS.....	23
A NEMZETI SEPA BIZOTTSÁGOK EU FÓRUMA	23
FELKÉSZÜLÉS AZ EU PÉNZFORGALMI IRÁNYELVÉNEK (PSD2) A BEVEZETÉSÉRE: A KAPCSOLÓDÓ EBA VITAANYAG - AZ EURÓPAI BANKFÖDERÁCIÓ VÉLEMÉNYE	23
VIII. Adózás, számvitel	24
AZ IFRS ÁTTÉRÉSSSEL ÖSSZEFÜGGŐ HELYI IPARÚZÉSI ADÓ ÉS TÁRSASÁGI ADÓ SZABÁLYT ÉRINTŐ BANKSZAKMAI JAVASLATOK, EGYÉB ADÓZÁSI KÉRDÉSEK	24
A KÖZÉRDEKLŐDÉSRE SZÁMOT TARTÓ INTÉZMÉNYEKET ÉRINTŐ KÖNYVVIZSGÁLATRA VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁS VÁRHATÓ VÁLTOZÁSA	25
IX. Bankszövetségi fejlemények	25
A BANKADAT-TAL KAPCSOLATOS GVH ELJÁRÁS	25
PÉNZ7 – ÖSSZEFOGLALÓ A 2016-OS PROJEKTHÉT MEGVALÓSÍTÁSÁRÓL.....	26
BANKÁRKÉPZŐS COMPLIANCE KÉPZÉS	26

AZ ALKOTMÁNYVÉDELMI HIVATAL MEGKERESÉSEINEK ELEKTRONIKUS CSATORNÁRA TERELÉSE.....	26
AZ ELŐZŐKBE NEM EMLÍTETT MUNKABIZOTTSÁGOK, MUNKACSOPORTOK	27
KOMMUNIKÁCIÓ.....	28
KÍNAI EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS, AZ AFCA ALAPÍTÁS ELŐKÉSZÍTÉSE	29
 MELLÉKLET- NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET	30
I Globális szabályozás	30
I.1 PÉNZÜGYI STABILITÁSI TANÁCS (FSB).....	30
I.2 BÁZELI BANKFELÜGYELETI BIZOTTSÁG (BCBS)	31
 II Európai szabályozás.....	34
II.1 ÁLTALÁNOS KERETEK	34
II.2 BANKUNIÓ	34
II.3 TŐKEPIACI UNIÓ (CMU)	37
II.4 Az Európai Bankhatóság (EBA)	39

I. Vezetői összefoglaló

2016. első negyedévében a **világgazdaság** növekedési kilátásai a fejlett és a fejlődő országok tekintetében egyaránt romlottak. Az IMF áprilisi előrejelzése a fejlett gazdaságokban a korábbinál alacsonyabb - az Egyesült Államokban 2,4%-os, az euró zónában 1,5%-os Japánban 0,5%-os - növekedést prognosztizált. A fejlődő országoknál vegyes a kép: Kína és India esetében továbbra is növekedésre (6,5%-os illetve 7,5%-os), míg Oroszországot és Brazíliát illetően jelentős visszaesésre (1,8%-os illetve 3,8%-os) számítanak. Az USA-ban az export továbbra sem támogatja a növekedést, így az változatlanul a munkaerőpiaci bővülésből és azon keresztül a magas belső keresletből táplálkozik. Az Európai Unió gazdaságát az első negyedévben is mérsékelt GDP emelkedés jellemezte, azonban a kínai gazdaság lassulása, az esetleges Brexit miatti befektetői aggodalmak, illetve a bevándorlás rövid távú kedvezőtlen hatásai miatt erősödtek a fejlődés külső és belső kockázatai. A korábbiakhoz képest mérsékeltten növekvő kínai gazdaságban a vállalatok rendkívüli mértékű eladósodottsága és a romló hitelképessége hordoz számottevő kockázatot.

A **magyar gazdaság növekedésében** jelentős törés látszik; negyedéves alapon 0,8%-kal esett vissza a GDP, míg év/év alapon is csupán 0,9%-os a növekedés. Termelési oldalon a gyenge teljesítményt az ipar, de leginkább az építőipar (-30%-os) visszaesése okozta. A negyedév során a nettó export sem mutatott érezhető növekedést. Mindeközben a munkaerőpiaci mutatók javultak, jelentős a bruttó keresetek növekedése, ami az alacsony infláció mellett tovább erősítheti a belső keresletet. A negyedév végére a fogyasztói árindex év/év alapon ismét a negatív tartományba süllyedt, míg a negyedév során az árak átlagosan 0,3%-kal növekedtek. Az egyensúlyi mutatók tekintetében vegyes a kép; az első negyedévben a központi költségvetés halmozott hiánya mindössze 125,8 milliárd forint volt (az éves előirányzat 16,5%-a), de a GDP-arányos államadósság 75,3%-ról 76,9%-ra nőtt. Az ország külső finanszírozási képessége rendkívül magas; a GDP 9%-a. A jegybank márciusban 0,15 bázisponttal 1,20%-ra csökkentette az irányadó kamatot, amellyel az egynapos betéti ráta negatív tartományba (-0,05%) került. A kamatcsökkentés nem gyengítette a forint árfolyamát.

Az első negyedév során a **hitelintézetek** összesített mérlegfőösszege csekély mértékben - nominálisan 0,7%-kal - növekedett és kevéssel meghaladta a 33 ezer milliárd forintot. A nettó hitelállomány 6%-kal bővült, míg a likvid eszközökön belül tovább folytatódott az MNB önfinszírozási programja által támogatott átstrukturálódás a jegybanki betétekből az állampapírok felé. Az értékvesztések állománya mind a vállalati, mind a lakossági körben tovább csökkent, összességében 63 milliárd forinttal (3,9%-kal) szűkült. Az államháztartási szektoron kívül a többi fontosabb szegmensben csökkent a betétek állománya, így a betétek összességében 2,2%-kal (368 milliárd forinttal) mérséklődtek. A bankközi források dinamikusan 6,6%-kal (596 milliárd forinttal) bővültek, a rövid futamidejű betéteket hosszú lejáratú források váltották. A hitelintézeti szektor nettó hitel/betét mutatója az első negyedév végére (az év végi 87%-ról) 94%-ra emelkedett. 2016 első negyedévében az adózás előtti eredmény a korábbi időszakhoz mérten kiemelkedően magas (198 milliárd forint) volt, 124 milliárd forinttal meghaladta az előző év azonos időszakában elértet. A szektor átlagos, évesített, adózást megelőzően számított eszközarányos megtérülése (ROA) +2,4%, saját tőkearányos megtérülése (ROE) +25,5% volt, amely a válság előtti legjobb évek mutatóit idézi. A jó eredmény tényezői között azonban jelentősek az eredményt az év végéig csökkentő hatások, illetve a lefelé mutató kockázatok.

2016 elejére a Quaestor törvény módosítása, illetve a csődbe ment brókercégek felszámolóinak a jelzései alapján az előzetes becslésekhez képest mérséklődtek a Buda Cash, a Quaestor és a Hungária bezárása miatt a bankokra és a befektetési szolgáltatókra hárított **kártalanítási és kárrendezési kötelezettségek**, ami a **bankadó korábbi megállapodásnak megfelelő csökkentésével** hosszabb távon is stabilizálóan hathat a jövedelmezőségre.

A szektor számára **a lakossági hitelezés** területén a **Családi Otthontermelési Kedvezmény (CSOK)** szabályozásában bekövetkező módosítások értelmezése és alkalmazása jelentette a legnagyobb erőforrást igénylő operatív feladatot. A bankok **a jelzáloghitelezési irányelv hazai átültetését megvalósító**, márciusban életbe lépő **jogszabályok** alkalmazására is fokozott figyelmet fordítottak. A márciusban - érdemi előzetes egyeztetés nélkül – kiadott és hatályba léptetett, a **fizetési késelemben esett lakossági jelzáloghitelek helyreállításáról szóló MNB Ajánlás** teljesítése ugyancsak komoly terheket ró a bankokra, mindemellett kétséges, hogy a mintegy 140 ezres nemfizető ügyfélkör helyzetének kezelésében érdemi előre lépést eredményez.

Az MNB a nemteljesítő vállalati hitelek kezelésére is prioritásként tekint. A probléma megoldására az EBRD-vel együttműködésben, annak szervezésében projektet indítottak **a nemteljesítő vállalati hitelek bíróságon kívüli rendezésével kapcsolatos elvek** kidolgozására, amelynek célja, hogy a Budapesti elvek felülvizsgálatával, vagy más önkéntes szabályrendszer kialakításával elősegítse az adós és a hitelezők együttműködésén alapuló vállalati adósságrendezés banki gyakorlatba történő beépülését.

A **jogalkotásban** gőzerővel folyt **a Polgári Törvénykönyv módosításának** az előkészítése, de a Bankszövetség részvételével működő szakértői csoport által kidolgozott módosítási javaslatnak csak egy lényegesen redukált részét nyújtották be az Országgyűlésnek. A hitelintézetek szemszögéből a legfontosabb változás, hogy az önálló zálogjog intézménye - 2016. október 1-től - visszakerül a Ptk.-ba. A Ptk. módosítás kapcsán a **hitelbiztosítéki nyilvántartásra vonatkozó szabályozás** átalakításával is kimerítően foglalkoztunk, de a nem kellően kiérlelt, ellentmondásos törvénytervezet végül nem került a Kormány, s így az Országgyűlés elé. Az Igazságügyi Minisztérium vezényletével működő - e célból alakult - kodifikációs bizottság az őszi ülészakra beterjeszteni kívánt **Végrehajtási törvény** módosítását készítette elő. A **természetes személyek adósságrendezéséről szóló** (magáncsőd) törvény az elfogadását követően két ízben is módosult, de egy áttekinthető jellegű felülvizsgálat igénye továbbra is napirenden van. A Bankszövetség a bejelentkezési dokumentáció radikális csökkentését, és egy egyszerűsített adósságrendezési folyamat szabályozását szorgalmazza. A törvény áprilisi módosításakor csak az eljárás benyújtására vonatkozó határidőt tolták ki, a nagyobb terjedelmű módosító javaslat benyújtását a második félévre halasztották. Az adós vagyontárgyainak értékesítéséről szóló kormányrendelet véleményezése során a Bankszövetség az értékesítési eljárás piackonformabbá tétele és a hitelezők érdekeinek védelme érdekében tett javaslatokat. A **polgári perrendtartásról** szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) módosítása során napirendre került a bíróságokkal történő kötelező elektronikus kapcsolattartás bevezetése, amelynek határidejét az elmúlt év végén 2016. július 1-re módosították. A Bankszövetség a hivatali kapu mintájára olyan **e-perkapu** kialakítását kezdeményezte, amelyhez az egyes szervezetek több képviselője is hozzáférhet. A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala januárban azzal kereste meg a Bankszövetséget, hogy működjön közre a banki dolgozók **elektronikus személyi igazolvány** (eSzig) bevezetésével kapcsolatos tájékoztatásának és képzésének megszervezésében.

A **Magyar Nemzeti Bank hatáskörébe tartozó jogszabályok** közül az első negyedévben a **jövedelemarányos törlesztő-részlet mutatóra** (JTM) vonatkozó rendeletet módosították. Az adósságfeket valamelyest enyhítő változtatás 2016. május 1-én lépett hatályba. A **jelzáloghitel megfelelési mutató** (JMM) bevezetése kapcsán kezdeményezett MNB konzultáció nyomán - a meglévő jelzáloghitel állományok refinanszírozhatósága érdekében - a Bankszövetség javaslatot tett a **Jelzáloghitelintézeti törvény** módosítására.

Az MNB az MBSZ és a Magyar Forex Társaság közötti év eleji egyeztetések eredményeként május elejétől módosították a **BUBOR jegyzések szabályzatát**. Márciusban az MFT Jegyzési Bizottsága úgy határozott, hogy felajánlja az MNB-nek **a BUBOR-ral kapcsolatos adminisztrációs** feladatok átadását. A jegybank nyitott a jegyzés és a kapcsolódó jogok együttes átvételére, amelyre a feltételekről való megegyezést követően, legkorábban 2016 őszétől kerülhet sor. A bankok szempontjából a jegybank

felügyeleti területével **javadalmazási** kérdésekben kezdeményezett konzultáció is kedvező eredményeket hozott; a hatóság elfogadta a szektor vezetői javadalmazással kapcsolatos közzétételi kötelezettsége, illetve - átmeneti jelleggel, az EU szabályozás kialakításáig - az arányosság elvének az alkalmazására vonatkozó értelmezését. Az MNB égisze alatt működő **Magyar Reorganizációs és Követeléskezelő Zrt. (MARK) tevékenységének a formális megkezdése** a negyedév további fontos fejleménye volt. A 2017 évi MNB **adatszolgáltatás IFRS áttérés miatti változásait** a jegybank statisztikai területe a Bankszövetséggel közös, erre a célra alakított munkacsoportban egyeztetette.

Az IFRS áttérés kapcsán az MBSZ adózási munkacsoportja módosító javaslatot dolgozott ki a **helyi iparüzési adóra** vonatkozó előírás (által használt nettó árbevétel fogalom) módosítására. A **könyvvizsgálatra vonatkozó szabályozás** várható - bankokat is érintő - változása kapcsán a Bankszövetség ellenezte a vonatkozó EU irányelvnel szigorúbb jogalkotást.

A **pénzforgalom** területén a **gáz- és áramszolgáltató-váltás csoportos beszédési kezelése** zökkenőmentesen lezajlott. A folyamatban a Bankszövetség kezdeményezőként lépett fel és a szervezésben is kulcsszerepet játszott. Az egységes **XML számlakivonat** kidolgozása - az ügyféltől-ügyfélig terjedő automatizált ügykezelés megvalósításának a lehetővé tétele - szintén fontos eredmény. **Az új 20 ezres bankjegy** bevezetésével kapcsolatban az MNB elfogadta a régi bankjegyek kivonásának, a bankok által javasolt legkésőbbi (2016. december végi) határidejét, de májustól bevezette a régi 20 ezres visszaforgatási tilalmát. A **bankkártya üzletágban** a kártya típusának megjelenítési kötelezettsége, a részletfizetési szolgáltatás bevezetésének az előkészítése, illetve a csalások megelőzésére a geoblocking alkalmazása jelentenek újdonságot.

Az idén Magyarország immár másodszor csatlakozott - kiemelkedő eredményekkel - **az Európai Pénzhét** (European Money Week) közel 30 országot átfogó eseményéhez. **A kínai-magyar pénzügyi kapcsolatok** fejlődésének fontos állomása a Bankszövetség főtitkárának a 2001 óta megrendezésre kerülő, vezető kínai gazdasági és pénzügyi konferencián, a Boao Fórumon való részvétele; valamint az Ázsiai Pénzügyi Együttműködési Szövetség (AFCA) megalapításának előkészítésére vonatkozó szándéknyilatkozat, illetve a két bankszövetség közötti együttműködési megállapodás aláírása.

A **globális szabályozó hatóságok** 2016-ban véglegezik a pénzügyi válság nyomán elhatározott reformokat. Így a szokásos monitoring tevékenységen túl az első negyedévben a Bázeli Bizottság a felügyeleti konzisztenciát értékelő program keretében frissítette a joghatósági értékelés kézikönyvét. Közreadta a piaci kockázat tőkekövetelménye meghatározásának a felülvizsgált módszerét és konzultációt folytatott a működési kockázat tőkekövetelményének a felülvizsgálatáról, a belső minősítési (IRB) módszer felülvizsgálatáról (ezen belül a modell variációk szűkítéséről), valamint a harmadik pillér, a közzétételi keretek felülvizsgálatáról. A Pénzügyi Stabilitási Tanács kiemelt figyelmet fordít a pénzügyi rendszer új és kialakuló sérülékenységeinek a kezelésére, beleértve a piaci alapú finanszírozással, a rossz üzletvitellel, a levelező banki tevékenység szűkülésével és az éghajlatváltozással kapcsolatos potenciális pénzügyi stabilitási kockázatokat.

Az **Európai Unióban** tovább dolgoznak a gazdasági és monetáris unió megerősítésén. Az elnöki tiszttel 2016 első felében betöltő Hollandia munkaprogramjában a bankunió megerősítését; a tőkepiaci unió kialakítását, fejlesztését; az Európai Szemeszter politikai koordinációs folyamatának megerősítését és áram-vonalasítását; valamint az adócsalás és adóelkerülés elleni fellépés támogatását foglalmazták meg prioritásként. Januárban az Európai Bizottság hivatalosan elindította a 2015 tavaszán - a jobb szabályozás menetrendje keretében - meghirdetett REFIT programot. A bankuniót érintően a nemzeti opciók és diszkréciók használatáról szóló EKB rendelet, az egységes szanalási keretek kialakítása, valamint az Egységes Európai Betétbiztosítási Rendszer (EDIS) létrehozásával kapcsolatos viták érdemelnek kiemeltet. A Bizottság megkülönböztetett figyelemmel dolgozik a tőkepiaci unió felépítésén; ezen belül nyilvános konzultációt kezdeményezett a pénzügyi szolgáltatások szabályozási

kereteiről, illetve a hatékony csődszabályozásról. Az év elején tovább folyt a vita az egyszerű, átlátható és szabványosított (STS) értékpapírosításra vonatkozó javaslatról.

II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei

2016. első negyedévében a **világgazdaság** növekedési kilátásai, mind a fejlett, mind a fejlődő országok tekintetében romlottak. Az IMF a januári előrejelzéséhez képest áprilisban csökkentette a fejlett gazdaságokra a 2016-os évre vonatkozó várakozásokat; az Egyesült Államokban 2,6%-ról 2,4%-ra, az euró zónában 1,7%-ról 1,5%-ra, Japánban 1,0%-ról 0,5%-ra. A fejlődő országok tekintetében Kínára és Indiára vonatkozó várakozását nem mérsékelte (6,5%-os illetve 7,5%-os növekedésre számít), de Oroszországot és Brazíliát illetően jelentős visszaesést prognosztizált; 1,8% illetve 3,8%-os mértékben. A világgazdaság növekedésének lassulása, valamint a FED decemberi 0,25%-os kamatemelése és a kamatemelési ciklus előrevetítése a tőzsdei piacokon 2016 januárjában jelentős piaci turbulenciákat okozott. A tőzsdei indexek és nyersanyagárak nagy mértékben csökkentek. Február közepén azonban fordulat következett be a befektetői hangulatban. Ennek vélhetően az volt oka, hogy a vezető jegybankok - a tőzsdei turbulenciákat, valamint a gyengülő gazdasági mutatókat érzékelve - a monetáris politika lazítására vonatkozó kijelentéseket tettek, és ilyen intézkedéseket foganatosítottak.

Az **Egyesült Államok** gazdasági növekedését továbbra is a munkaerőpiaci bővülés és azon keresztül a magas belső kereslet táplálja. Az export továbbra sem tudja támogatni a növekedést, ugyanakkor úgy tűnik, hogy az első negyedévben megállt a beruházások visszaesése és kormányzati költségek enyhe növekedése volt tapasztalható, ami azonban a választási év következménye is lehet. Míg a FED a decemberi kamatemelést követően 2016-ra további négy kamatemelés lehetőségét vetítette előre, addig az első negyedév során a kamatemelési pályára vonatkozóan egyre kevésbé szigorú hangvételű nyilatkozatok jelentek meg. A napvilágra került makro adatok vegyes képet mutattak a gazdasági kilátásokat illetően: bár a foglalkoztatottság kedvező ütemben bővült, más indikátorok - például az ipari termelés, az inflációs adatok vagy lakáspiaci adatok – kedvezőtlenül alakultak. A legújabb GDP-bebecslések pedig már 0% körüli első negyedéves növekedést prognosztizálnak, amely nemhogy további kamatemelést nem indokol, hanem felveti a monetáris lazítás kérdését. Mindezeket figyelembe véve a piacok folyamatosan árazták ki a további kamatemelések valószínűségét, jelenleg már kevesebb, mint 50% esélyt adnak egy 2016 decembere előtti kamatemelésnek.

Az **Európai Unióban** folytatódott a megelőző évek növekedési trendje, az első negyedévet is mérsékelt GDP emelkedés jellemezte, azonban erősödtek a fejlődés külső és belső kockázatai; egyrészt a kínai gazdaság lassulásának illetve a bevándorlásnak a rövid távú kedvezőtlen hatásai, másrészt az esetleges Brexit miatti befektetői aggodalmak jártak növekedési áldozattal. Az EKB márciusban további monetáris lazító intézkedéseket vezetett be: a kamatfolyosó mindhárom elemét csökkentette; az irányadó refinanszírozási rátát 0%-ra, a betéti kamatot -0,4%-ra, a hitelkamatot pedig 0,25%-ra. A kamatcsökkentések mellett az EKB havi 20 milliárd euróval (60-ról 80 milliárd euróra) növelte az eszközvásárlás mennyiségét, és a vállalati értékpapírokra is kiterjesztette az eszközvásárlási programot. Ezen túlmenően az hitelezés-ösztönző intézkedést vezetett be, amelynek keretében kedvezményes refinanszírozási hitelekben részesülnek a háztartások és vállalatok számára nyújtott hitelek mennyiségét megfelelő ütemben növelő bankok.

Januárban a **japán** jegybank is további monetáris lazító intézkedéseket; Mennyiségi és Minőségi Lazítás Programot vezetett be. A lazítási csomag keretében a BoJ egyes bankok betéti rátáját negatívra, -0,1%-ra csökkentette. A kamatcsökkentés mellett a japán központi bank növelte az eszközvásárlások során vásárolt állampapírok átlagos lejáratát. A lépések eredményeként a japán államkötvény-hozamok rekord alacsonyra mérséklődtek; a 10 éven belüli lejáratok mind negatív kamattal forognak a másodlagos piacon. A lazító bejelentések ellenére a jen erősödött a dollárral szemben, így elképzelhető, hogy a japán jegybank további lépésekre kényszerül a gazdaságélénkítés, valamint a kívánt inflációs cél elérése érdekében.

A **kínai gazdaság** lassulása folytatódott. A kínai valuta a jegybanki intézkedések nyomán, a kormányzati szándéknak megfelelően - a közelmúltban felerősödő tőke kivonás ellenére - viszonylag stabil maradt a dollárhoz mérten. Ez azonban a többi fontos devizához képest felértékelődést jelentett, ami negatív következménnyel járt az exportteljesítményre. A kínai vállalatok rendkívüli mértékű eladósodottsága és a romló hitelképessége számottevő kockázatot jelent és nyomást gyakorol a monetáris politikára, amit a hatóságok elképzelése szerint a bankok várhatóan nagyobb volumenű hitel-tulajdonrész cserével, valamint a nem-teljesítő hitelek értékpapírosításával enyhítenek.

Oroszország továbbra is recesszióban van. Bár az olajárak némileg emelkedtek (a tavalyi átlagos 35 USD/hordó helyett a negyedév végére elérték az 50 USD körüli szintet), a korrekció a korábbi konszolidációs törekvések ellenére sem volt elégséges arra, hogy az orosz költségvetést kiegyensúlyozza.

Az Egyesült Államokban 0,9%, az euró zónában 0%, Japánban 0,3% a jelenleg mért **infláció**; mindhárom régióban elmarad a célkitűzéstől. Az alacsony inflációban jelentős szerepe van az alacsony **olajárnak**, amely az év elején rekord szintre, hordónkénti 30 dollárra esett vissza, majd 50 dollár körülre kúszott. Az nyomott olajárak oka egyrészt kínálati tényezőkben (amerikai palaolaj, iráni embargó feloldása, új szaudi piaci stratégia), másrészt a gyenge világpiaci keresletben keresendő. A tárolt készletek korábban nem láttott magasságban vannak. Az OPEC országok valamint Oroszország egyelőre nem tudtak megegyezni a termelési szintek befagyasztásában. Az olajár jelentős hatással lehet a monetáris politikák alakulására; a változatlan olajár jelentős teret adhat a további jegybanki élénkítésekhez.

A **magyar gazdaság növekedésében** jelentős törés látszik az első negyedév végén, negyedéves alapon 0,8%-kal esett vissza a GDP, míg év/év alapon is csupán 0,9%-os a növekedés. Az éves ütem tekintetében az EU tagországok közül - Görögországot leszámítva - a magyar mutató áll az utolsó helyen. A termelési oldalon az *ipar, de leginkább az építőipar (-30%-os) visszaesése* okozta a gyenge teljesítményt. Az előbbi vélhetően a járműipari termelés csökkenés túlzott koncentráció miatti erőteljes - a várakozások szerint átmeneti - hatása, míg az utóbbi az EU-s beruházási forrásbeáramlás számottevő lassulásának a következménye. A negyedév során a *nettó export* sem tudott érezhető növekedést felmutatni. Mindeközben a *munkaerőpiaci mutatók javultak*, jelentős a bruttó keresetek növekedése, ami az alacsony infláció mellett tovább erősítheti a belső keresletet.

A negyedév végére a **fogyasztói árindex** év/év alapon ismét a negatív tartományba süllyedt, elsősorban az üzemanyagárak csökkenése miatt. A negyedév során azonban az árak átlagosan 0,3%-kal növekedtek s a **maginfláció** is stabil szinten (1,3%-on) maradt.

Az **egyensúlyi mutatók** tekintetében is vegyes a kép. A negyedévben a *központi költségvetés halmazott hiánya* 125,8 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat mindössze 16,5%-át jelenti (az egy évvel korábbi adatok: 536,7 milliárd forint, 44%). Ezzel szemben a *GDP-arányos államadósság* 75,3%-ról 76,9%-ra növekedett. Az államadósságon belül már csak 32% a devizaadósság aránya, valamint tovább nőtt a hazai kézben lévő állomány részesedése. Az ország *külső finanszírozási képessége* rendkívül magas; a GDP 9%-a, a magyar gazdaság valamennyi szektora megtakarító, adósságleépítő.

A jegybank márciusban 0,15 bázisponttal 1,20%-ra csökkentette az **irányadó kamatot** (jelenleg az alapkamat 0,9%). Az egynapos betéti ráta negatív tartományba, -0,05 százalékra, míg az egynapos hitelráta 1,45 százalékra csökkent (jelenleg -0,05% és 1,15%). A kamatcsökkentés nem gyengítette a forint árfolyamát. Az MNB ki nem mondott célja, egyrészt, hogy nyereséget érjen el a mérlegén, másrészt pedig, hogy egy viszonylagosan leértékelt forinttal (310-320 forintos euró árfolyammal) támogassa az exportot, és így a gazdaság élénkülését.

Az első negyedév során a **hitelintézetek összesített mérlegfőösszege** csekély mértékben - nominálisan 0,7%-kal (242 milliárd forinttal) - növekedett és kevéssel meghaladta a 33 ezer milliárd

forintot. Az euróban történt állománynövekedés (az euró mérsékelt erősödése) mellett jelentős volt a forinteszközök csökkenése, ami együttesen közel semleges hatást gyakorolt a mérlegfőösszegre.

Az **eszközállományon** belül kedvező változás, hogy a hitelállomány növekedése erőteljesebbé vált (a *nettó hitelállomány* 6%-kal, 916 milliárd forinttal bővült), míg a *likvid eszközökön* belül tovább folytatódott az MNB önfinanszírozási programja által támogatott átstrukturálódás a jegybanki betétekből (-32%, 1.368 milliárd forint) az állampapírok felé (+11,7%, 740 milliárd forint). Érdekes jelenség, hogy miközben a JMM mutató 2017. áprilisra várható bevezetése miatti alkalmazkodás a jelzálogkötvény állományok fokozatos felépítését igényelné, addig az érintett állomány az első negyedévben csaknem 10%-kal csökkent.

A **teljes bruttó hitelállomány** nominálisan 5%-kal (852 milliárd forinttal) nőtt. A növekmény 55%-a euróban, 45%-a forintban denominált. A hitelállomány belső szerkezete sajátosan változott a negyedév során. A növekmény 62%-át (524 milliárd forintot) belföldi és külföldi monetáris intézményekhez helyezték ki, a vállalati és a lakossági hitelek csekély mértékű, 1 illetve 1,5%-os (58 és 87 milliárd forintos) csökkenése mellett. Az EU-n kívüli külföldi vállalati hitelek állománya nagymértékben, 33,5%-kal (386 milliárd forinttal) növekedett.

Az **értékvesztések** állománya mind a vállalati, mind a lakossági körben tovább csökkent, összességében 3,9%-kal (63 milliárd forinttal).

A **forrás oldalon** a betétállományok 2,2%-kal (368 milliárd forinttal) mérséklődtek. Ennek oka, hogy az államháztartási szektoron kívül a többi fontosabb szegmensben csökkent a betétek állománya. A nem monetáris pénzügyi szervezetek esetében csaknem 10%-os, a vállalati szegmensben közel 6%-os volt a visszaesés mértéke. Ez utóbbi azonban kedvező tendenciát is jelezhet, ha a források felhasználása beruházási célokat szolgált. A lakossági betéteknél mérsékelt ütemű, 1,9%-os szűkülés tapasztalható. A fenti szektorok együttes betétcsökkenése elérte a 650 milliárd forintot, amit az államháztartási betétek közel 300 milliárd forintos növekedése csak részben kompenzált.

A **bankközi források** számottevően, 6,6%-kal (596 milliárd forinttal) bővültek. Kedvező volt, hogy a rövid futamidejű betéteket hosszú lejáratú (jellemzően EU-n kívüli banki) betétek, illetve hosszú lejáratra felvett bankközi hitelek váltották. E bővüléssel párhuzamosan csökkent (7,5%-kal, 231 milliárd forinttal) a hitelintézetek által kibocsátott értékpapírok állománya, amelyet felerészben a jelzáloglevelek korábban említett csökkenése okozott.

A fenti hatások eredőjeként a hitelintézeti szektor *nettó hitel/betét mutatója* az első negyedév végére (az év végi 87%-ról) 94%-ra emelkedett.

Az **eredmények** a megelőző év azonos időszakához képest az üzleti jellegű bevételek (a kamat, a díj és jutalék, valamint a pénzügyi műveletek bevétele) tekintetében kedvezően alakultak. A kamateredmény esetében folytatódott az a kedvezőtlen tendencia, hogy a csökkenő kamatkörnyezetben a hitelezéshez kapcsolódó kamatbevételek jobban csökkentek a kamatkiadásoknál. Ugyanakkor a kamatozó értékpapírokon és a származtatott ügyleteken elért nettó nyereség következtében elért eredményjavulás ezt meghaladó volt. Az egyéb és a rendkívüli tételek összehasonlíthatóságát jelentősen korlátozzák a(z) - lakossági hitelek elszámolásával és a forintosításokkal kapcsolatos céltartalékok felszabadítása miatt jelentkező - egyszeri hatások.

2016 első negyedévében az **adózás előtti eredmény** a korábbi időszakhoz mérten kiemelkedően jó volt, elérte a 198 milliárd forintot, és 124 milliárd forinttal meghaladta az előző év azonos időszakában elért nyereséget. A fent részletezett üzleti eredményjavulás (összesen 96 milliárd forintos növekedés, amelyből 32 milliárd forint a külföldi leányvállalatok osztaléknyereségének a növekedése) mellett, a javuló hitelezési portfóliók csökkenő értékvesztés állománya, és a külföldi befektetésekre elszámolt értékvesztések ezt meghaladó (34 milliárd forintos) összege, valamint az elszámolás és a forintosítás áthúzó hatása a legfontosabb tényezők az eredmény alakulásában.

Mindezekből eredően a negyedéves eredményadatok alapján a szektor átlagos, évesített, adózást megelőzően számított eszközarányos megtérülése (ROA) +2,4%, saját tőkearányos megtérülése (ROE) +25,5% volt, amely a válság előtti legjobb évek mutatóit idézi. A jó eredmény tényezői között azonban jelentősek az eredményt az év végéig csökkentő hatások, illetve a lefelé mutató kockázatok. (Közülük a legfontosabbak a nettó kamatbevétel mögötti derivatív eszközök kockázata, az

osztalékbevételek egyszeri jellege, amely az év során egyre csökkenő hatást gyakorol az eredményességre, valamint az elszámolás és forintosítás hatásának kifutása.)

III. Vállalati hitelezés

Az MNB februári hitelezési jelentése szerint 2015 negyedik negyedévében 50 milliárd forinttal csökkent a hitelintézetek vállalati hitelállománya a tranzakciók eredőjeként. Az állományi dinamika éves összevetésben 6,7 százalékos csökkenést tett ki az év során felmerült több egyedi tranzakció és bázishatás eredményeként. Ezek közé tartoznak a korábbi időszakokban felmerült nagyvállalati tranzakciók, valamint a 2015 végi banki portfóliótisztítás volumenei is. A szóban forgó, alapfolyamatokhoz nem kapcsolódó tranzakciók kiigazításával az állományleépülés éves üteme 2 százalékosra csökkent. A vállalatméret szerinti kettősség továbbra is jellemző maradt: a teljes állomány mérséklődésével szemben a kkv-szektor hitelállománya éves összevetésben 3,6 százalékkal bővült. A Növekedési Hitelprogram (NHP) második szakaszának lezárása előtt kiemelkedően magas, 338 milliárd forintnak megfelelő értékben kötöttek szerződéseket a vállalatok, így a program ezen szakaszában az NHP+ szerződéskötéseivel együtt összesen 1.425 milliárd forint leszerződésére került sor. A programban év végéig megkötött szerződéses állományból megközelítőleg 180 milliárd forintnyi a 2016-os időszakban kerül folyósításra.

A bankok Hitelezési felmérésre adott válaszai alapján ismét enyhültek a vállalati hitelek feltételei a negyedév során, amit a következő félévben további enyhítés követhet. Míg a rövid lejáratú hitelek iránti kereslet változatlan maradt, addig a hosszú lejáratúak iránti tovább élénkül, és a következő félévben a kereslet további bővülésére számítanak. Az újonnan szerződött vállalati forintbitelek átlagos finanszírozási költsége tovább mérséklődött a vizsgált időszakban.

A Piaci Hitelprogram kamatcsere tendereinek (HIRS) eredményei

Az MNB 2016 januárjában elindította a Piaci Hitelprogramot (PHP), a gazdasági növekedés kkv-hitelezésén keresztüli erősítése és a kkv-hitelezés piaci alapokra történő átállása érdekében. A program részletszabályait az MNB a Magyar Bankszövetséggel folytatott egyeztetéseket figyelembe véve alakította ki. A PHP fő eszköze a *hitelezési aktivitáshoz kötött kamatcsere-ügylet (HIRS)*, amely a résztvevő partner hitelintézetek kamatkockázat-kezelését segíti. A 3 éves lejáratú HIRS ügyletek megkötésével a hitelintézetek számszerű hitelezési vállalat tesznek arra, hogy kkv-hitelállományukat az ügylet futamideje alatt minden naptári évben a megkötött HIRS ügyletek negyedével növelik.

Az öt meghirdetett HIRS tenderen kimagasló kereslet mellett összesen 780 milliárd forint került allokációra a Monetáris Tanács által a program egésze tekintetében jóváhagyott 1.000 milliárd forintos keretösszegeből. Az eszköz feltételeiből adódóan a programban részt vevő 17 hitelintézet ezzel közel 200 milliárd forintos hitelnövekedést vállalt. Az MNB előrejelzése szerint ez 2016-ban a kkv-hitelek állományának az 5 százalékos bővülését eredményezi.

A Növekedéstámogató Program keretein belül az NHP harmadik, kivezető szakasza is ösztönzi a hitelállomány bővülését. A vállalatokat a 2016-os év hitelezési teljesítménye tekintetében először 2017 elején ellenőrzi majd az MNB. A PHP továbbá 2017-ben és 2018-ban is hozzájárulhat a kkv-hitelezés bővüléséhez, amennyiben a hitelintézetek nem zárják a fennálló HIRS pozíciójukat.

A PHP kiegészítő elemeként az MNB a banki likviditáskezelést támogató, preferenciális betételhelyezési lehetőséget is biztosít a piaci hitelezés felfuttatását vállaló aktív bankok számára. A HIRS ügyletekben részt vevő hitelintézetek kiegészítő jelleggel, a megkötött HIRS-ek összegének havi átlagban mért 50 százaléka erejéig kedvezményes, alapkamaton kamatozó preferenciális betét

elhelyezésére kapnak lehetőséget. A betét futamideje a tendert követő hónap elejétől a HIRS ügyletek lejáratáig, vagy lezárásáig tart.

IV. Lakossági hitelezés

Az MNB februári hitelezési jelentése szerint 2015 negyedik negyedévében a hitelintézetek háztartáshitel-állománya mintegy 111 milliárd forinttal csökkent a folyósítások és törlesztések, valamint a személyi- és gépjárműhitelek forintosításának eredményeként. A forint hitel-állomány 82 milliárd forinttal, a devizahitelek állománya 7 milliárd forinttal mérséklődött, míg a tranzakciós csökkenés irányába hatott a forintosítással összefüggő árfolyamkedvezmény is, amely összesen 22 milliárd forintot tett ki. Az állomány éves összevetésben 15,1 százalékkal csökkent 2015 végére, míg eltekintve a 2015 egészében felmerült elszámolások és forintosítások hatásától 4,5 százalék adódna éves állományleépülési ütemnek. A hitelintézeti szektor új szerződéskötéseinek volumene összesen 187 milliárd forintot tett ki a vizsgált időszakban, ami az előző év azonos időszakához képest 27 százalékos növekedést jelent. A Hitelezési felmérésre adott banki válaszok alapján a negyedik negyedévben a lakáscélú hitelek feltételei összességében változatlanok maradtak, míg a fogyasztási hitelek feltételei enyhültek. A következő félévben azonban a bankok jelzései alapján nem várható a hitelfeltételek jelentős lazítása egyik szegmens esetében sem. A válaszadó bankok mintegy fele a lakáshitelek iránti kereslet élénküléséről számolt be, míg előretekintve a bankok közel teljes körűen számítanak a kereslet további bővülésére. Az új, fix kamatozású lakáscélú hitelek teljes hitelköltsége és kamatfelára mérséklődött, míg a változó kamatkonstrukciójú hitelek esetében emelkedett.

Újabb módosítások a Családok Otthonteremtési Kedvezménye (CSOK) szabályozásában – NGM-es konzultációk

2016 februárjában a Kormány további kedvezményekkel egészítette ki az év elején hatályba lépett lakástámogatási szabályait:

- bár formai módosítást jelentett, de érdemi változással ért fel, hogy a korábbi, 4 rendeletben lévő szabályhalmaz két - külön az új lakásokra és külön a használt lakásokra vonatkozó - rendeletbe került, lényegesen jobb áttekinthetést biztosítva mind a jogalkalmazóknak, mind az ügyfeleknek,
- új lakások esetén eltörlésre került a megszerezhető lakás felső árkorlátja, a támogatásban részesülő megtarthatta korábbi ingatlanát és az 5 éven belül értékesített ingatlana ellenértékét sem kellett beforgatni az új ingatlana megszerzésébe. További kedvezményeket kaptak az élettársak, és a gyerekeiket egyedül nevelő személyek a támogatott hitelhez jutás terén.
- a használt lakásoknál - többek között – tovább nőtt az ingyenes állami támogatás összege, illetve a megszerzett lakást illetően csak alsó négyzetméter korlát lett előírva, (a felső árkorlát megszűnt).

A bankszövetség több konzultációt is szervezett a lakáshitelezést alapjaiban érintő változások jobb kezelhetősége érdekében:

- a bankok vezérigazgatói számára az NGM felelős államtitkára adott tájékoztatást és konzultációs lehetőséget, míg
- a banki szakértők az NGM felelős főosztályának munkatársaival vitathatták meg a szabályozó módosulás részleteit.

Ez utóbbi esetben a Bankszövetség a kérdések előzetes összegyűjtésével segítette az egyeztetés hatékonyságát, illetve az ülésen felmerült összes kérdést-választ tartalmazó részletes emlékeztetőt készített, amelyet - a bankoknak való megküldés előtt - egyeztetett az NGM munkatársaival.

Sok témakörben számos kérdés került tisztázásra (például a tetőtér beépítés támogathatósága, a gyermekvállalás realitásának megítélhetősége, a lakásbiztosítás feltétel rendszere), de a téma

összetett jellege miatt sok probléma is fennmaradt, amelyet később kiadott állásfoglalásokkal, illetve későbbi rendeletmódosítással igyekezett rendezni a kormányzat.

Konzultáció a jelzáloghitelezési irányelv átültetését megvalósító hazai jogszabályok értelmezéséről

Az uniós jogszabályt átültető fogyasztói hitelezésről szóló törvények és végrehajtási rendeleteik 2015 év végi, 2016 eleji megjelenését követően jelezték a tagbankok, hogy a jogszabályok márciusi alkalmazása előtt fontos lenne a szabályozásért felelős tárcával tisztázni a felmerült értelmezési kérdéseket. Az NGM-től még a jogszabályok március végi alkalmazási ideje előtt érdemi válaszokat, állásfoglalásokat kaptunk, de a szükséges törvényi, rendeleti változtatásokra csak később kerülhetett sor.

E konzultációs folyamatban többek között sikerült elérni, hogy

- ne zárják ki az anyagi ösztönzés lehetőségéből a hitelképesség vizsgálatáért felelős, hiteldöntésben résztvevő alkalmazottakat (premitálni lehet például az általuk kezelt ügyletek számától függően, vagy a hiba nélküli ügyintézésért, de a javadalmazásuk nem függhet az elfogadott hitelkérelmek számától, arányától),
- módosításra kerüljön az a szabályozási rész, amely az eredeti forinthitelekre is a devizahitelekre érvényes bonyolult és drága átváltási előírásokat tette volna kötelezővé,
- a számlavezetésre nem jogosult szakosított hitelintézetek is előírhatják adósaiknak, hogy törlesztési célra - igaz más banknál – ingyenes számlát nyissanak,
- értelmezze a hatóság az újraszabályozott szolgáltatásként megjelenő jelzáloghitel közvetítő tevékenységet, ha az ügynök e minőségében függő-, míg egyéb (például gépkocsi-) hitelközvetítői szerepében független ügynökként működik,
- és egyértelműsítette a jogalkotó, hogy a hitelközvetítőkre bevezetett maximált (2%-os) új díjplafont csak a törvény hatálybalépését követően kötött szerződésekre kell alkalmazni.

A vonatkozó jogszabályok értelmezése tárgyában folyamatosan érkeznek banki felvetések.

V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények

A Polgári Törvénykönyv, a hitelbiztosítéki nyilvántartás és a kapcsolódó jogszabályok módosításának előkészítése

A Polgári Törvénykönyv módosításának előkészítése kapcsán a bankok jogi szakértőivel több megbeszélésen - köztük az IM Jogászegyletben szervezett nyilvános vitasorozaton - is részt vettünk. Az IM vezetőivel és szakértőivel áttekintettük a pénzügyi szerződésekre (fizetési számla-szerződés, lízing-, faktoring-szerződésre) vonatkozó szabályozási javaslatokat. Ezekhez még a tárcakörözést megelőzően tételes, indokolással ellátott normaszöveg-javaslatot tettünk, a tárcaegyeztetésre megküldött változatra pedig részletes észrevételt küldtünk.

Különbő okokból a Kormány elé kerülő módosítási javaslatnak csak egy lényegesen redukált részét nyújtották be az Országgyűlésnek. A benyújtott javaslat szerint módosul a jogi személyek vezető tisztségviselőire vonatkozó szabályozás, és a zálogjogi, óvadéki szabályozás. Ez utóbbi keretében a Ptk.-ba visszakerül az önálló zálogjog intézménye. A Ptk. értékpapír fejezete - a Tpt. és a Ptk. egymással történő megfeleltetése érdekében - új szövegezést kap. Ugyanakkor továbbra is használatos a nyitott értékpapír fogalom, lehetőséget adva a tőkepiaci innovációknak. A fiduciárius biztosítékok semmisségét a fogyasztóval kötött ügyletek körében tartják fenn. A szerződés-átruházásra vonatkozó szabályok változása értelmében fennmaradnak a kötelezettség teljesítésének biztosítékai, kivéve, ha a biztosíték kötelezettje nem járul hozzá a szerződés átruházásához.

Az önálló zálogjog visszavezetése érdekében a jelzálogbankok jelzései alapján további jogalkotási javaslatokat tettünk.

A Ptk.-módosítás előkészítése kapcsán kimerítően foglalkoztunk a hitelbiztosítéki nyilvántartásra vonatkozó szabályozás módosításának kérdésével. A jogi munkacsoportban külön konzultációt szerveztünk, amelyre meghívtuk a Magyar Közjegyzői Kamara (MOKK) új szabályozás kialakításán dolgozó szakértőit; és a konkrét szabályozásra, az új nyilvántartás adattartalmára részletes javaslatot tettünk. A módosítás lényege a nyilvántartás közhitelességének és az okirati elvnek a visszaállítása. A nyilvántartás a nem lajstromozott ingókra, gépjárművekre, a nem lajstromozott jogokra és követelésekre vonatkozó zálogjogokat, és újdonságként a külön jogszabályban meghatározott feljegyezhető tényeket, biztosítéki nyilatkozatokat rögzítené.

A szakértők szerint nem kellően kiértelt, ellentmondásos törvénytervezet született, amelyhez számos konkrét észrevételt tettünk, s a tervezet alapos átdolgozását javasoltuk. A HBNY törvényjavaslat végül nem került a Kormány elé, s az Országgyűlés elé beterjesztett Ptk.-módosítási javaslatból is kimaradtak a HBNY törvénnyel közvetlen összefüggésben lévő témakörök (lízing, faktoring.)

A Végrehajtási törvény módosítása, egyeztetések a Végrehajtói Kar vezetőivel

2016. januárban az IM közigazgatási államtitkára *kodifikációs munkacsoport* felállítását kezdeményezte a *bírószági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.)* felülvizsgálatára. A kodifikációs bizottságban az IM vezető munkatársain és szakértőin kívül a Végrehajtói Kar, a Közjegyzői Kamara, a MAKISZ, az Országos Bírószági Hivatal, az MNB, a MARK Zrt. vesz részt, és a Bankszövetség több végrehajtási területen dolgozó jogász szakértővel is képviselteti magát. A kodifikációs bizottság 3 hetente ülészik, terv szerint a Vht. egy-egy fejezetével kapcsolatos jogalkalmazási kérdéseket tekinti át. A Minisztérium nem készített előzetes írásbeli koncepciót, vezetői szinten azt fogalmazták meg, hogy a végrehajtók jogállásával, szervezeti kérdésekkel nem kívánnak foglalkozni a törvény keretében, mert azt a 2015. évi törvénymódosítással megoldottnak tekintik. A módosítás fő funkciója a számos módosítás miatt töredezett jogszabályszöveg egységesítése és a joggyakorlat által kimunkált módszertani megoldások, a bírói gyakorlat eredményeinek kodifikálása.

A törvényjavaslatot az eredeti tervek szerint az őszi ülészekre kívánták beterjeszteni. A hatékony bizottsági részvételünk érdekében a Magyar Bírószági Végrehajtói Karral és a MAKISZ bizottságba delegált jogászaival - gyakorlati szempontból nagyon hasznosnak bizonyuló - külön megbeszéléseket tartottunk.

A munkabizottság idáig a Vht. 23 fejezetéből 3 fejezettel foglalkozott. Az eddig tárgyalt témákhoz több írásbeli javaslatot küldtünk a minisztériumnak. Felvetettük az előzetes eljárás korábban alkalmazott jogintézményének az újrakodifikálását, amelyre részletes javaslatot dolgozunk ki.

A Végrehajtói Kar vezetőivel folytatott másik megbeszélésen a végrehajtási moratórium lejártát követő időszakban újrainduló végrehajtási eljárások kérdését, az elszámolási folyamatot követő végrehajtói értesítések problémáit és az egyes végrehajtói működéssel kapcsolatos tapasztalatokat tekintettük át.

A magáncsőd törvény módosításával kapcsolatos IM egyeztetések, állásfoglalás-kérések; a vagyonértékesítési rendelet véleményezése

A természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény az elfogadását követően két ízben is módosult, de megfogalmazódott egy áttekinthető jellegű felülvizsgálat igénye, amelynek érdekében több egyeztetést folytattunk az IM-mel. Az év elején egy 40 oldalas táblázatos anyagban juttattuk el a javaslatainkat az IM-nek, majd februárban és márciusban az IM által előkészített terjedelmes törvénycsomagot véleményeztünk. A bejelentkezési dokumentáció radikális csökkentését, az egyszerűsített adósságrendezési folyamat szabályozását javasoltuk, és számos olyan módosítási javaslatot fogalmaztunk meg, amely nem szerepelt az eredeti tervezetben. Nem

támogattuk, hogy a hitelezői igények alól - a megélhetési költségek miatt - mentes jövedelmek összeghatárát emeljék, mert az, az eljárások eredményességét csökkentené. A törvényt áprilisban módosították, de csak az eljárás benyújtására vonatkozó határidőt tolták ki 2016. szeptember 30-ra. A nagyobb terjedelmű módosító javaslat benyújtását - az egyéb sürgős törvényjavaslatokra tekintettel - 2016. II. félévére halasztották. Tagszervezeteink kezdeményezésére több kérdésben egyedi állásfoglalást kértünk a Minisztériumtól.

A természetes személyek adósságrendezési eljárásában az adós vagyontárgyainak értékesítéséről szóló kormányrendelet tervezetét is több fordulóban véleményeztük.

Az adós törvényben meghatározott vagyontárgyainak értékesítését piaci körülmények között, nyilvános és átlátható módon kell végrehajtani, ez nagy értékű ingóságok és ingatlanok esetében az MNV Zrt. által üzemeltetett internetes elektronikus aukciós rendszer (EAR) igénybe vételét jelenti. A bírósági adósságrendezési eljárásban az értékesítői feladatokat az adós mellé kirendelt családi vagyonfelügyelő látja el.

Észrevételeinkben az értékesítési eljárás piackonformabbá tétele és a hitelezők érdekeinek védelme érdekében tettünk javaslatokat. Így kezdeményeztük, hogy

- a hitelezők ne legyenek kizárva az eljárásból,
- az értékesítés a hitelezők számára ne legyen kedvezőtlenebb, mint a Vht. szerinti értékesítés,
- az első körös licit ne korlátozódjon azokra a vevőkre, akik magáncsődeljárás alanyai.

A Pp. módosítás véleményezése, a bíróságokkal történő elektronikus kapcsolattartás

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 2015. év végén történt módosítása során 2016. július 1-re módosult a bíróságokkal történő kötelező elektronikus kapcsolattartás bevezetése. A Bankszövetség is azon intézmények között volt, amelyek kezdeményezték, hogy a belföldi székhelyű gazdálkodó szervezetek jogi és szervezeti képviselői ne csak a személyes ügyfélkapujukon keresztül tarthassanak kapcsolatot a bírósággal, hanem a hivatali kapu mintájára legyen egy külön kapcsolattartási lehetőség, amelyhez a gazdálkodó szervezet több alkalmazottja, képviselője is hozzáférhet. A Pp. módosításáról szóló T/10308. számú törvényjavaslathoz fűzött észrevételünkben a júliusi bevezetéshez kapcsolódó gyakorlati és technikai problémák megoldására tettünk javaslatot. Emellett a tagszervezeteink felkészülését segítő, az ad hoc munkacsoport tagjaival kezdeményeztük az Országos Bírósági Hivatal Elektronikus Eljárások Főosztályával, illetve a Belügyminisztérium E-közigazgatási Főosztályával való konzultációt. A Belügyminisztérium és a Nemzeti Informatikai Szolgáltató Zrt. szakértői a jogi munkacsoport részére a Bankszövetségben adtak tájékoztatást a kifejlesztett új rendszerről. Sikertelenül elérni, hogy az érdeklődő banki szakértők önkéntesen részt vehessenek a rendszer tesztelésében.

Moneyval vizsgálat

Az Európa Tanács Pénzmosás és Terrorizmus-finanszírozás Elleni Bizottsága (Moneyval) az FATF (Pénzügyi Akciócsoport) új ajánlásai és metodológiája alapján 2014-ben megkezdte az 5. körös ország-értékeléseket. A Moneyval koordinálásával végrehajtott ország-vizsgálatok elsősorban arra irányulnak, hogy felmérjék a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem jegyében született nemzetközi sztenderdek végrehajtását és érvényesülését, mind a jogszabályok, mind az intézmények, illetve a piaci szereplők tekintetében. A sztenderdeknek, normáknak való formai (jogszabályi és intézményi háttér) megfelelés mellett kiemelt hangsúlyt kap a hatékonyság és eredményesség vizsgálata.

A vizsgálandó országok listáján Magyarország harmadikként szerepel. A magyar vizsgálat lezárása 2016. év végéig várható, az ország-jelentés elfogadásával. Az ország-vizsgálat szakmai koordinációját főfelelős intézményként az Nemzetgazdasági Minisztérium látta el. Az úgy nevezett helyszíni vizsgálatra Budapesten 2016. március 7-18 között került sor. A helyszíni vizsgálat során a Moneyval 9 főből álló delegációja találkozott a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemben

érintett intézményekkel, illetékes hatóságokkal, illetve a pénzmosás és terrorizmus finanszírozás elleni szabályozás hatálya alá tartozó szolgáltatók, továbbá az érdekképviselői szervek képviselőivel. Az MBSZ pénzmosás elleni tevékenységéről készített részletes írásos összefoglalót az ülést követően átadtuk a Moneyval képviselőinek.

Az e-személyi használata

2016 januárjában a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (KEKKH) megkereste a Bankszövetséget, hogy működjön közre a banki dolgozók elektronikus személyi igazolvány (eSzig) bevezetésével kapcsolatos tájékoztatásának és képzésének megszervezésében. A közreműködés részleteiről a Bankszövetség, a KEKKH és az eSzig technikai megvalósításáért felelős IdomSoft Zrt. képviselői 2016. február 1-én egyeztetést tartottak, amelynek eredményeképp:

- 2016. február 18-án a Belügyminisztérium és a fejlesztő cég képviselője egy több mint két óras tájékoztató előadást tartott, amelyen a banki szakemberek kérdéseire is válaszoltak.
- Mivel az eSzig-gel kapcsolatos szakmai kérdések több speciális területet érinthetnek, a jövőben a Bankszövetség egyeztetéseket szervez az illetékes hatóságok és az érintett munkacsoportok között. A Bankbiztonsági munkabizottság az eSzig biztonsági vonatkozásaihoz kapcsolódó előzetes kérdéseit összegyűjtötte.
- Az eSzig használatának gyakorlati kérdéseiről a KEKKH által készített írásos tájékoztató anyagokat minden tagszervezet számára hozzáférhetővé tettük, továbbá felmértük az ügyintézők oktatására mutató igényt. A KEKKH ugyanis felajánlotta, hogy oktatást szervez azon kollégák számára, akik a pénzintézeteken belül az okmányokkal, illetve azok vizsgálatával kapcsolatos ügyintézői oktatást szervezik és tartják.

A Bankbiztonsági munkabizottsággal való egyeztetés szervezése, illetve az ügyintézők képzésének KEKKH általi megszervezése jelenleg folyamatban van.

VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények

A fizetési késedelembe esett lakossági jelzáloghitelek helyreállításáról szóló MNB Ajánlás

Az MNB 2016 márciusában - érdemi előzetes egyeztetés nélkül - hatályba léptette a *fizetési késedelembe esett lakossági jelzáloghitelek helyreállításáról szóló Ajánlását*. Az Ajánlás előírja, hogy a késedelmes hitel felmondása, vagy a már felmondott hitel értékesítése előtt a hitelező - az adós tartós fizetőképességének helyreállítása érdekében – folytasson le egy rendkívül bonyolult, idő- és költségigényes eljárást. Ennek végcélja egy - az ügyféllel közösen kidolgozott - tartós fizetési megoldás, amelynek érdekében a hitelezőnek minden lehetséges eszközt (például többszörös telefoni/levélbeli értesítés, rendkívüli adatbekérés, jövedelemi- és vagyoni helyzet értékelés) fel kell használnia az együttműködés kikényszerítésére.

Az MNB azért tartotta fontosnak az Ajánlás kiadását, mert

- a mintegy 140 ezer nem fizető ügyfél a bankoknak hatalmas makroprudenciális kockázatot, az országnak nehezen megoldható szociális kockázatot jelent,
- lezárult a forintosítási/elszámolási folyamat, amely tisztább képet teremtett az adósok helyzetében,
- a kilakoltatási moratórium megszűnte új érdekeltséget teremthet az adósok fizetőképességét érintően.

A Bankszövetség mind az Ajánlás elvi megalapozottsága, mind a konkrét szövegezése kapcsán részletes írásbeli észrevételt küldött az MNB-nek, amelyet vezetői szintű egyeztetés keretében

szóban is megerősített. Az ajánlással kapcsolatos kérdések tisztázására a tagbankok szakértőinek egy az MNB-vel közösen szervezett konzultáció keretében nyílt lehetőségük. E fórumokon maximálisan ellenezzük az Ajánlás kiadását, mivel

- az érintett ügyfélkör a bankok már sokszor megkeresték, törlesztési kedvezményeket biztosítva, de döntően szociális okok miatt legtöbbször eredménytelenül. Ezen egy újabb bonyolult, költség-és időigényes hatóság által ösztönzött akció sem változtat,
- a jogi háttér megalapozatlan; az érintett fogyasztói alapjogokat törvényi szinten (PTK, Hpt.) kell szabályozni, míg a követelés felmondásának, illetve a felmondott követelés értékesítésének feltételhez kötése banki alapjogokat sért,
- a nemfizető ügyfélkör megsegítése a fizető ügyfelek fizetőképességét áthatja alá.

A rövid előzetes egyeztetés során a nagyszámú módosító javaslatunk, felvetésünk közül csak néhány került elfogadásra. Az Ajánlásban foglaltak végrehajtása jelentős banki erőforrásokat igényel, ugyanakkor kétséges, hogy a nemfizető ügyfélkör helyzetének kezelésében érdemi előre lépést eredményez, így indokolt az Ajánlás által érintett ügyfélkör szűkítése. Mindezekre tekintettel az Elnökség szükségesnek látta, hogy egyeztetést kezdeményezzen a Felügyelet legfelső vezetésével.

EBRD-MNB projekt a nemteljesítő vállalati hitelek bíróságon kívüli rendezésével kapcsolatos elvek kidolgozására

Az EBRD és az MNB 2014 végén indította el közös projektjét a nemteljesítő vállalati hitelek kezelését akadályozó jogi, szabályozási és érdekeltségi kérdések feltárására. Ennek eredményeként 2015. márciusban 92 oldalas tanulmányban mutatták be a szakmai közvéleménynek a lényeges problémákat és a javasolt intézkedéseket. A tanulmány javaslatainak nagyobb része jogalkotási kezdeményezéseket tartalmazott, ugyanakkor a több bankot érintő nemteljesítő vállalati hitelek bíróságon kívüli rendezésére a - 2009-ben a Bankszövetség keretei között kialakított - „Budapesti elvek” felülvizsgálatának a szükségességét is felvetette.

Az EBRD és az MNB január második felében konzultációt szervezett a nemteljesítő vállalati hitelek kezeléséről, azzal a céllal, hogy a Budapesti elvek felülvizsgálatával, vagy más önkéntes szabályrendszer kialakításával elősegítsék az adós és a hitelezők együttműködésén alapuló, bíróságon kívüli vállalati adósságrendezés banki gyakorlatba történő beépülését. A megbeszélésen az EBRD bemutatta a részvételével más közép-kelet európai országokban, hasonló témában koordinált projektek eredményeit és hatásait.

A probléma kezelésére alakult magyarországi projekt az EBRD szervezésében indult, a témában leginkább érintett bankokkal és a Bankszövetséggel a konzultációt az általa megbízott tanácsadó, az Ernst & Young kezdte meg. A tanácsadó előzetesen az együttműködés elveinek részletesebb kidolgozását javasolta, és a folyamatokat támogató szabvány dokumentumcsomag korábbinál rugalmasabb kialakítását tervezi.

A jövedelemarányos törlesztő-részlet mutatóval (JTM) kapcsolatos fejlemények

Az MNB a JTM mutató finomhangolását célzó - 2015. augusztusi és novemberi - konzultációkat követően 2016. január második felében is egyeztetést tartott, amelyen a korábbi egyeztetéseken felvetett, valamint az MNB-nek megküldött értelmezési kérdéseket tisztázták a résztvevő bankszövetségi és banki szakértőkkel.

Az MNB rendeletmódosítással kapcsolatos EKB vélemény ismeretében, március elején is egyeztetésre hívta a piaci szereplőket. Itt bemutatta, hogy az EKB szerint a teljes törlesztési teher vonatkozásában a 60%-os JTM aránynak effektív korlátot kell jelentenie, még abban az esetben is, amikor az 5 évnél hosszabb kamatperiódusú hitelek törlesztő-részletét 85%-os értéken veszik figyelembe a mutató számításakor. Ez a gyakorlatban azt eredményezi, hogy a kedvező számbavétel csak a 400 ezer forintos jövedelem alatt érvényesíthető.

A témában kiadott *gyakori kérdések és válaszok (GYIK)* februári tervezetével kapcsolatban további problémák vetődtek fel, így a végleges GYIK április elején került kihirdetésre. A rendelet módosításait május 1-i dátummal léptette hatályba az MNB.

A jelzáloghitel megfelelési mutatóval (JMM) kapcsolatos fejlemények: az értékpapírosítási szabályok kialakításával kapcsolatos NGM álláspont és a JMM bevezetését érintő MNB konzultáció

Január végén a Bankszövetség megkereste az Nemzetgazdasági Minisztérium illetékes szabályozási területét a CRR 129. szakaszának megfelelő értékpapírosítási szabályok magyarországi implementálásával kapcsolatban. Az NGM arról adott tájékoztatást, hogy a témában az EU Bizottság a tőkepiaci unióval összefüggő, rendeleti szabályozást kezdeményezett, aminek az eredménye őszre várható. Ezt megelőzően nem kívánják kezelni a problémát, azaz nem alakítják ki a követelések értékpapírosításának a jogi feltételeit.

Az MNB február végére hívott össze konzultációt az érintett kereskedelmi és jelzálogbankok részére a JMM mutató bevezetésével kapcsolatos jogszabály módosítási folyamat és a banki implementáció aktuális állapotának az áttekintésére. A jegybank kérésére előzetesen összegyűjtöttük tagjaink észrevételeit, illetve - együttműködésünk keretében - a Jelzálogbank Egyesület véleményét is artikuláltuk. Az egyeztetésen elhangzott, hogy a korábban bejelentett jelzálogbanki alapítások jól haladnak, viszont a jogszabály módosítások tempója elmarad a szükségéstől. Az MNB jelenlevő szakértői alapvetően egyetértettek a piaci szereplők jogszabály változásokkal kapcsolatos javaslataival és jelezték, hogy azokat támogatni fogják a többi szabályozó hatóságnál (IM, NGM), de javasolták, hogy a bankok közvetlenül is keressék meg a minisztériumokat.

A Bankszövetség a *Jelzáloghitelintézeti törvény* fontosabb módosításaival kapcsolatos javaslatait április elején küldte meg az NGM illetékes államtitkárának. A levélben - a meglévő jelzáloghitel állományok refinanszírozhatósága érdekében – kértük, hogy töröljék a törvényből a jelzáloghitelintézet követeléseinek kielégítésének tűrésére vonatkozó kötelezettség kötelező szerepeltetését az adós egyoldalú kötelezettségvállalását tartalmazó közjegyzői okiratokban, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom elvárt kikötését. Ezen túl több szövegszerű kiegészítést tettünk, és javasoltuk a Hpt. banktitok védelmi szabályainak a kiegészítését, illetve a különvált jelzálogjog megfelelő kezelését a hitelintézetek számviteli szabályozásában. Javaslatainkat az április végi pénzügyi salátatörvény előterjesztésénél vette figyelembe az NGM.

Konzultáció az MNB-vel javadalmazási kérdésekben

Az Elnökség 2015. decemberi ülésén felkérte a Humán erőforrás bizottságot a javadalmazással kapcsolatos felügyeleti témavizsgálatok során megfogalmazott hatósági állásponttal összefüggő problémák áttekintésére és szakértői egyeztetésére az MNB illetékes területével. A januárban közepén tartott egyeztetés során a Humán erőforrás bizottság megállapította, hogy a legfontosabb problémát

- a vezető állású személyek egyedi javadalmazási adataival kapcsolatos közzétételi kötelezettség értelmezése,
- az arányosság újraértelmezésével összefüggően a teljesítményjavadalmazás halasztott, illetve nem pénzbeni kifizetésével kapcsolatos mentesülések, és
- a kis intézményekkel szembeni túlzott elvárások jelentik.

A Bizottság további adatszolgáltatással összefüggő és technikai problémákat is azonosított. A témával kapcsolatos bankszövetségi álláspontot az ülést követő héten levélben küldtük meg az MNB illetékes alelnökének, személyes egyeztetést kérve a felügyeleti hatóságtól. Az MNB felügyeleti területével való egyeztetésre ügyvezető igazgatói szinten, február közepén került sor. Az MNB alapvetően támogatta a Bankszövetség értelmezését és javaslatait, így jelezte, hogy nem várják el az egyes

vezetői jövedelmekre vonatkozó egyedi adatszolgáltatást. Átmeneti jelleggel - az irányadó EBA ajánlás 2017 elején történő hatálybalépéséig, illetve a CRDIV EBA által javasoltaknak megfelelő módosításáig - az arányosság elvének korábbiaknak megfelelő alkalmazásával kapcsolatos javaslatainkat is elfogadták. A technikai kérdéseket az MNB GYIK kiadásával kívánja rendezni.

A BUBOR-ral kapcsolatos események

Az MNB február közepén a BUBOR kamatjegyzők és a potenciális kamatjegyző bankok részvételével zajlott konzultáción kezdeményezte a BUBOR jegyzések átalakítását, a jegyzések piaci jellegének erősítése érdekében, tranzakciós kötelezettség bevezetésével. A jegybank eredeti javaslata kétoldalú árjegyzést tartalmazott (a BUBOR mellett javasolták BUBID bevezetését). Elképzelése szerint a tranzakciós kötelezettség az egy hetes, az egy és a három hónapos futamidőkre vonatkozott volna, illetve egy előzetes - 45 perces, kötelező - jegyzési periódus után történt volna meg a BUBOR korábbiaknak megfelelően végrehajtott jegyzése.

Az érintett bankok javaslatainak összegzését követően a Magyar Forex Társaság (MFT) Jegyzési Bizottsága márciusi ülésén tárgyalta az MNB módosított javaslatait. A bankok és a Jegyzési Bizottság javaslatai alapján visszatértek az egyoldalú kamatjegyzésre, amelyből 15 bázispont spread-del határozódik meg a betételfogadási ajánlat. A jegyzési kötelezettség 1 és 3 hónapos futamidőkre vonatkozik, illetve az a BUBOR jegyzést követően meghatározott értékeken történik. Az új szabályok a kötelezően elfogadandó kontraktusok összeghatárát és darabszámát is korlátozzák. A módosított szabályokat beillesztették az MFT BUBOR szabályzatába, amelyet a Jegyzési Bizottság április első napján jóváhagyott és megküldte az érintett bankoknak. A módosított szabályzat május elejétől lépett hatályba.

További jelentős fejlemény, hogy a Jegyzési Bizottság márciusi ülésén megtárgyalta az EU benchmark rendeletből adódó kötelezettségeket, és ezt követően levélben ajánlotta fel az MNB-nek, hogy vegye át a BUBOR-ral kapcsolatos adminisztrációs feladatokat. Az MNB március végén közölte, hogy kész a BUBOR adminisztrációs teendőinek átvételére, amennyiben az MFT a feladatot minden ahhoz kapcsolódó joggal együtt adja át, és jelezte, hogy az átvételre legkorábban 2016 őszén kerülhet sor. Az MFT a jogok teljes körű átadásának feltételeként előzetesen az alábbi követelményeket mérlegeli:

- a BUBOR felhasználása maradjon továbbra is ingyenes,
- az MNB vállalja, hogy meghatározott ideig tartózkodik a jelenlegi BUBOR szabályok lényegi módosításától,
- amennyiben az MNB a későbbiekben úgy dönt, hogy a BUBOR adminisztrációt nem kívánja tovább ellátni, akkor az MFT legyen elsődlegesen jogosult azt átvenni,
- az MNB legalább konzultációs szinten vonja be a szakmai kérdésekbe az MFT-t.

A kérdésben az MFT közgyűlésének kell döntést hoznia, amelyre várhatóan 2016 szeptemberében kerül sor.

A Magyar Reorganizációs és Követeléskezelő Zrt. (MARK) tevékenységének a formális megkezdése

Március elején az Európai Bizottság megjelentette a(z) – MNB égisze alatt működő - MARK által végzett tevékenységgel kapcsolatos határozatát, amely alapján a szervezet elkezdhetette a tevékenységét. Az MNB kezdeményezésére a rá következő napon vezérigazgatói konzultációt tartottunk, amelyen a MARK vezérigazgatója bemutatta a MARK működésének feltételrendszerét és ütemezését. Az eszközközkezelő társaság március 21-től indította el a rossz portfóliók átvételének folyamatát, amely egy 3 hónapos banki regisztrációs, portfólió felajánlási periódussal kezdődött. A periódus lejártával nem lesz további lehetőség a rossz portfóliók felajánlására. A regisztrációs periódus júniusi lezárását követően egy év áll majd a MARK rendelkezésére a teljes folyamat lezárására.

Vitaanyag a követeléskezelésről

A követeléskezelési tevékenység szabályozása jogrendszerünk régi adóssága. A Bankszövetség a korábbi években többször fellépett a törvényi szabályozás érdekében. 2015. év végén az MNB Fogyasztóvédelmi Igazgatósága szakértői munkacsoport kialakítását kezdeményezte a követeléskezelési tevékenységre vonatkozó jogalkotási koncepció előkészítésére. A szabályozás célja a pénzügyi intézmények fogyasztókkal szembeni lejárt követeléseinek pénzügyi intézmények általi behajtásának a szervezeti és tevékenységi kereteinek a kialakítása. Januárban a lakossági workout szakértőkkel történt többfordulós konzultáció alapján részletes javaslatot küldtünk az MNB-nek a szabályozási koncepció tematikájára és tagokat jelöltünk a szakértői munkacsoportba. Támogattuk, hogy a törvény hatálya a pénzügyi szolgáltatásból eredő fogyasztói követelésekre korlátozódjon, továbbá javaslatot tettünk a tevékenység engedélyezésének személyi, tárgyi feltételeire, illetve az engedély nélkül végzett tevékenység szankcionálására.

A koncepcióról a pénzügyi vállalkozások (PVOE) és a követeléskezelők (MAKISZ) szakértőivel külön egyeztetést folytattunk.

A követeléskezelés szabályozását egyéb jogalkotási feladatok miatt későbbre halasztották.

A 2017 évi MNB adatszolgáltatás IFRS áttérés miatti változásai - Az MNB-vel közös munkacsoport tevékenysége

2016 elején az MNB-vel közös munkacsoportban tovább folytatódott az IFRS áttéréshez kapcsolódó 2017 évi adatszolgáltatási követelmények egyeztetése. A jegybank ismertette a minden hitelintézet által teljesítendő, *új statisztikai mérleg, eredménykimutatás, és a mérleget részletező adatszolgáltatások* - a 2016. december végi záró és 2017. évi nyitó adataira vonatkozó - elrendelésével összefüggő elképzelését. Az MNB abban is döntött, hogy a statisztikai mérleg 2016. év végi záró állományát 2017. február 1-jei határidőre jelenteni kell annak érdekében, hogy az idősorokban várható törések miatt felmerülő kérdések nagy része a 2017. januárra vonatkozó adatok beérkezéséig tisztázható legyen. A jelenlegi felügyeleti mérleg és eredmény kimutatás táblákat 2017-ben továbbra is küldeni kell azoknak a hitelintézeteknek, amelyek csak 2018-tól térnek át az IFRS-re.

A 2016. december 31-ére vonatkozó új, *egyedi FINREP* nyitó jelentéscsomagot az előzetes változathoz képest az MNB kibővíti a „Pénzügyi kötelezettségek termék és ügyfélszektor szerinti részletezése”, valamint a Teljesítő és nemteljesítő kitettségek és az átstrukturált kitettségek „Forint” és „Deviza” bontású adataival.

Jegybanki szakértők - az MNB-n belüli felhasználókkal való egyeztetés alapján - megerősítették, hogy *a napi jelentéseknél* (D01, 4LAN, CASHFLOW) az IFRS-átállás miatt érdemi módosításokra nem kell számítani. Konkrét kérdések felmerülése esetén az MNB nyitott a napi jelentésekkel kapcsolatos egyeztetésre. A napi jelentések nem a tavaszi előzetes, hanem az őszi adatszolgáltatási rendeletben fognak megjelenni.

A február végén nyilvános konzultációra bocsátott, *A hitelintézetek egyes pénzügyi instrumentumaira, általános pénzügyi információira és tőkemegfelelésére vonatkozóan teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről* szóló MNB rendelet-tervezetbe számos bankszövetségi észrevételt beépítettek. Az IFRS áttéréssel összefüggő átfogó változás miatt, az ehhez kapcsolódó hosszabb felkészülési idő biztosítása érdekében az MNB a megszokottnál lényegesen korábban, már 2016 májusában ki kívánja adni a végleges adatszolgáltatási rendeletet.

VII. Pénzforgalom

A gáz- és áramszolgáltató-váltás csoportos beszédési kezelése

Miután kormányzati döntés alapján új gáz- és áramszolgáltatókat jelöltek ki, szükségessé vált a - díjfizetést biztosító - csoportos beszédési (CSOB) szabályozás megváltoztatása, illetve a CSOB felhatalmazások módosításához szükséges ügyfeladatok régi szolgáltatótól a fizető fél bankjához való eljuttatásának megszervezése. A felhatalmazás-átírást lehetővé tevő jogszabály, valamint a bankközi adatáramlást megszervező – a Bankszövetség által koordinált - ütemterv már az előző év végére megszületett, de a megvalósításra 2016. első két hónapjában (az áramot illetően január, a gáz esetében február közepén) került sor. A problémamentes átállást a sikeres tesztek is előrevetítették. Mind a szolgáltatók, mind a részükre számlát vezető bankok tartották magukat a szigorú ütemtervhez, s ily módon a többszázezer ügyfelet érintő átállás gyakorlatilag problémamentesen, minimális manuális beavatkozást igényelve zajlott le. A szervező munka elismeréseként értékelhető, hogy az egyetemes gázszolgáltató a következő akvizíciójának (TIGÁZ ügyfélkör) CSOB oldali megszervezéséhez is a Bankszövetséget kérte fel.

Bankkártya aktualitások

○ A MIF EU szabályozás implementálása

Az Európai Parlament és a Tanács által tavaly áprilisban elfogadott EU 2015/751 rendelet - a bankkártya interchange díjak szabályozása mellett számos adminisztratív feladatot rótt az európai bankszektorra. Míg a 2015. december 9-i határidő az úgy nevezett „átlátható” árazás bevezetésével főként elfogadóbanki tennivalókat definiált, addig a második alkalmazási kör 2016. június 9-i határidővel, már a kibocsátó bankoktól is átfogó felkészülést kívánt. Az EU rendelet a kereskedő partnereknek lehetőséget ad, hogy ne minden kártyatípust/fajtát kelljen elfogadniuk a bankkártyás fizetések során. Ennek megvalósítására a kibocsátók kötelezettségévé vált a bankkártyák fajtájának (credit/debit/prepaid/commercial) megjelenítése a kártyán a kereskedők és a fogyasztók informálására.

A rendeletnek való megfelelés érdekében több alkalommal konzultáltunk az MNB-vel és a kártyatársaságokkal. Az egyeztetések során sikerült elérni, hogy a szigorúbb magyar jogszabályokat harmonizálják az EU-s rendelettel, és így az üzleti (commercial) kártyák IC szabályozása (egyelőre, ideiglenes jelleggel) megszűnjön.

Az EU rendelet hatásaként az MNB (a P08 jelentéssel) jelentősen kibővítette a bankkártyás adatokra vonatkozó adatszolgáltatást, illetve rövid határidővel 3 évre visszamenőleges, rendkívüli adatszolgáltatást írt elő az elfogadó bankoknak. Öt nagybank jelezte, hogy problémát okoz számára a határozatnak való megfelelés, ezért halasztási kéressel fordultunk az MNB-hez, amelynek általánosan nem, de részben, esetenként helyt adott.

○ MasterCard Installment bevezetésével kapcsolatos MNB konzultációk

A MasterCard kártyatársaság Installment - hitel/betéti kártyákhoz kapcsolódó részletfizetési szolgáltatás - termékének magyarországi bevezetésével kapcsolatban átfogó, előzetes szakmai konzultációt kezdeményeztünk az MNB Fogyasztóvédelmi Igazgatóságával. A megbeszélések fő célja az volt, hogy megismerjük, hogy az MNB milyen fogyasztóvédelmi irányelveket, eljárásokat támaszt a piaci szereplőkkel szemben a nemzetközi pénzügyi szolgáltatási kínálatban már megjelent termék hazai bevezetése során. A bankok és a kártyatársaság által bemutatott gyakorlati tapasztalatok lehetővé tették, hogy az MNB szakértőivel konstruktív, megoldás-orientált szakmai párbeszéd valósuljon meg. A 3 körös konzultációt követően az MNB a bankok rendelkezésére bocsátotta a termék bevezetése, alkalmazása során ajánlott „minimum elvárások” összefoglalóját. Az MNB

illetékes alelnöke rendkívül előremutatónak ítélte, hogy a szektor és szabályozó közötti szakmai egyeztetésre egy termék bevezetése előtt került sor.

- *Bankkártya csalásokkal kapcsolatos információk*

A 2016-os év első 1-2 hónapja bankkártya biztonsági szempontból meglehetősen nyugodtan zajlott, kiugró fraud esemény nélkül. Ugyanakkor továbbra is megfigyelhetők voltak a bankkártyák használatával megvalósuló, úgy nevezett *telefonkártya feltöltéses csalások*, amelyek a bankoknak fraud kárt nem jelentettek, de számos ügyfélpanaszt eredményeztek. A csalások havi több százas nagyságrendjét az ügyfelek figyelmeztetésével és a bankok közötti szakmai együttműködéssel igyekeztük visszaszorítani.

A bankkártyás csalásmegelőzésben - néhány „innovátor” bank alkalmazásában - már hazánkban is megjelent az úgy nevezett *geoblocking*, azaz a forgalomban lévő kártyák használati szokások szerinti földrajzi korlátozása. A megoldás Európa számos területén nagyon jó eredményeket hozott, a fraud károk jelentős visszaszorulásához vezetett.

A szakmai együttműködések keretében már a kiadás napján megoszthattuk tagjainkkal az Europol Trend Micro-val közösen készített átfogó jelentését az elmúlt 5 év jellemző *ATM logikai támadásairól* (leírásokkal, részletekkel, tanácsokkal).

A Bankkártya Munkacsoportban az MNB szakértőivel közösen tekintettük át a jegybank által kiadott *internetes fizetések biztonságával kapcsolatos ajánlás bankkártyás vonatkozásait*.

A Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központjával tovább folytattuk a *Cyber Crime Kabinet és Labor* kialakítását, amelynek induló képzése egy nemzetközi tréning lesz május végén, ahol 24 Európai Unió ország rendőrségi cyber szakértői vesznek részt, felkészülésükkel segítve a határokon átnyúló bankkártya csalások megelőzését.

Az új 20 ezres bankjegy bevezetési tapasztalatai

Az új bankjegysorozat tagjaként, a 20 ezer forintos bankjegy 2015. decemberi forgalomba hozatala óta gyakorlatilag problémamentesen, fokozatosan történik a régi bankjegyek kivonása és újakkal való cseréje. A kivonás ütemezése ugyanakkor szakmai vitához vezetett. A banki szakértők többsége a fokozatos - visszaforgatást is engedő - csere és a lehető legtávlatosabb (adott esetben 2016 év végét jelentő) kivonási időpont mellett tette le a voksát, amit a forgalom jelentős készpénzigénye is indokolt. A jegybank hitelintézeti adatgyűjtés alapján úgy döntött, hogy elfogadja a bankok év végi kivonási határnap melletti érveit, de 2016 májusától minden készpénzpiaci szereplőre bevezette a régi 20 ezres visszaforgatási tilalmát.

Az XML számlakivonat

A korszerű pénzforgalommal szembeni egyik elvárás, és így a SEPA-nak is része, az *ügyféltől-ügyfél felé terjedő automatizált ügykezelés* (STP¹), a fizetési megbízások emberi kéz érintése nélküli feldolgozása és lebonyolítása a teljes fizetési láncban. A SEPA Munkabizottság *XML-munkacsoportjának számlakivonata* a belföldi forint átutalások esetében lehetővé teszi ennek a követelménynek a megvalósítását. A számlakivonat egyfelől kiegészíti és így teljessé teszi a fizetési láncot, amelynek eddig két szakasza vált lehetővé a forint átutalásoknál; önkéntes alapon az ügyfél-bank közötti és jogszabályi követelményként a bankközi térben. Másfelől a számlakivonat tartalmában meg is haladja azt, mivel nem csak az átutalásokra vonatkozó információkat, hanem egyéb műveletek adott időszakra vonatkozó egységes (bank-független) kimutatását is biztosítja.

Az ajánlás formájában közreadásra kerülő szabvány a BB, a CIB, az Erste, az MKB, az OTP, a Raiffeisen, az Unicredit, valamint a GIRO és a Generali, illetve beszállítóik alkotta munkacsoport több éves munkájának, a GIRO Zrt. támogatásának, továbbá a szabvány megfelelő karbantartását és

¹ STP: Straight Through Processing

publikálását biztosító úgy nevezett GEFEG szoftver beszerzésének és a munkacsoport rendelkezésére bocsátásának az eredménye.

A SEPA végdátum rendeletre való felkészülés

A SEPA Munkabizottság tervszerűen folytatta a 2015-ben elfogadott a SEPA végdátum rendelettel² kapcsolatos, a pénzforgalmi szolgáltatókat és azok ügyfeleit támogató tevékenységét. Ennek keretében elkészítette és megküldte a pénzforgalmi szolgáltatók részére a *kötegetelt fizetési megbízásokra* vonatkozó levelét, amellyel egyben az érintett vállalkozói kört is tájékoztatni kívánta. A kötegetelt megbízásokról a széles nagyközönséget képbe helyező újság cikk is megjelent.

Az euró zónán kívüli tagállamok felkészülését rendszeres beszámoltatással a Központi Bankok Európai Rendszere révén az EKB is nyomon követi. Az MNB-vel együttműködve az MBSZ közös kérdőívet állított össze, amelyet érintett tagjai megválasztak. A válaszok azt mutatták, hogy az érintett bankok jellemzően legkésőbb 2016 első negyedévében elindították felkészülési projektjeiket és ebben az időszakban tájékoztatták a kötegetelt megbízások benyújtásában érintett ügyfeleiket a szükséges, illetőleg lehetséges megoldásokról³. A válaszok azt valószínűsítik, hogy legkésőbb 2016. október 31-ig mindenki sikeresen befejezi az euró fizetéseivel összefüggő felkészülést, illetve végrehajtja a migrációt.

A nemzeti SEPA Bizottságok EU Fóruma

Február 3-án Brüsszelben került sor a SEPA Nemzeti Koordinációs Bizottságok tizennegyedik, egyben utolsó ülésére. A megbeszélés egyfelől a SEPA végdátum rendeletben meghatározott átmeneti mentességek lejáratának 2016. február 1-i időpontjához, másfelől az euró zónán kívüli tagországok október 31-ig teljesítendő követelményeihez, valamint az új virtuális fizetési eszközökhöz és az azonnali fizetési rendszerekhez kötődött. A Fórum főbb megállapításai az alábbiakban összegezhetők:

- az euró övezeti SEPA átállás lezárult, ennek ellenére az átutalások és beszedések területén igény van az együttműködés elmélyítésére,
- szinte minden EU tagállam dolgozik azonnali átutalás megvalósításán,
- az Európai Bizottság kiemelten foglalkozik az előrefizetett kártyák és a virtuális, vagy digitális valuták pénzmosásra, terrorizmus finanszírozására történő felhasználásának megakadályozásával,
- az euró övezeten kívüli tagországok SEPA átállása várhatóan zökkenőmentes lesz,
- Magyarország kifejezetten jól teljesít az érintőkártyák és kártyaolvasók bevezetése terén,
- Magyarország felkészülése a 2016. október 31-i átállási határidőre folyamatban van, zökkenőmentes átállásra lehet számítani.

Felkészülés az EU Pénzforgalmi irányelvének (PSD⁴) a bevezetésére: A kapcsolódó EBA vitaanyag - az Európai Bankföderáció véleménye

Az EU által elfogadott, de még bevezetés előtt álló Pénzforgalmi irányelv (PSD2) előírta, hogy az Európai Bankhatóság (EBA⁵) alkosson szabványt

- a nagyfokú biztonságot eredményező ügyfél-azonosítás módjáról,
- és az e-kereskedelemben érintett felek közti kommunikációról.

² AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 260/2012/EU RENDELETE (2012. március 14.) az euro átutalások és beszedések technikai és üzleti követelményeinek megállapításáról és a 924/2009/EK rendelet módosításáról

³ Lásd: Tájékoztató füzet: www.bankszovetseg.hu/tudnivalok

⁴ Payment Services Directive

⁵ European Banking Authority

A felhatalmazás alapján az EBA véleményezésre bocsátotta az e-kereskedelem kulcs-szereplőjének számító harmadik fél szolgáltatókkal (TPP⁶) való kapcsolattartás szabványairól szóló indító vitaanyagát. Az EBA indító anyaga inkább kérdéseket és problémákat vetett fel, amelyre a piaci szereplőktől várta a választ; így például arra, hogy

- miként teremthető olyan kommunikációs szabvány, amely nagyfokú biztonságot ad, ugyanakkor egyik szereplőt sem kényszeríti aránytalan fejlesztésre,
- az ügyfélkapcsolatot egyik alapjának számító mobiltelefon önmagában alkalmas-e egyrészt azonosító adat tárolására, másrészt a biológiai azonosítás (például a hangazonosítás) eszközeként, harmadrészt dinamikus kód (például egyszer használatos kód) mobilhálózaton történő fogadására. (Az irányelv ugyanis előírja, hogy a megbízható ügyfél azonosítás - a három lehetséges módból - legalább kettőt kell, hogy tartalmazzon, s egyik sérülése (feltörése) nem eredményezheti a másik használhatatlanságát)

Az Európai Bankföderáció válaszában többek között kiemelte, hogy

- az EBA projektben létre kell hozni egy irányító szervezetet, amely (kvázi modell-gazdaként) kidolgozza és karbantartja a szabványokat, intézi a csatlakozók regisztrációját, valamint a tagok közti vitarendezést,
- a sokféle kockázatú szereplő/technológia/fizetési mód és sok üzenetcsatorna miatt nem kerülhető meg a különböző kockázatú szabványtípusok aprólékos kidolgozása,
- Vita esetén mindig olyan út választandó, amelynél a - legnagyobb kockázatot viselő - számlakibocsátó bank határozza meg a szükséges biztonság szintjét.

A beérkezett piaci észrevételek alapján az EBA átdolgozza munkaanyagát és három hónapos vitára bocsátja.

A Bankszövetség témafelelőse részletesen tájékoztatta a Pénzforgalmi munkacsoportot a PSD2 kapcsán az Európai Bankföderációban folyó munkálatokról.

VIII. Adózás, számvitel

Az IFRS áttéréssel összefüggő helyi iparűzési adó és társasági adó szabályt érintő bankszakmai javaslatok, egyéb adózási kérdések

Az adózási munkacsoport megvizsgálta az IFRS-ek alkalmazására 2017-ben áttérő hitelintézetekre érvényes adószabályok közül a helyi iparűzési adóra vonatkozó előírást és módosító javaslatot küldött a jogszabály előkészítéséért felelős Nemzetgazdasági Minisztériumnak. A javaslat lényege, hogy a(z) - gyakorlatban számos kérdést generáló - érvényes szabály helyett, egy a szektor számára egyszerűbben követhető és alkalmazható alapra kerüljön a *nettó árbevétel meghatározása*. A banki szakértők egyetértenek abban, hogy erre a célra az EBA FINREP eredménykimutatás struktúrája a legalkalmasabb, amely 2017-től negyedéves gyakorisággal az MNB felé jelentendő, évente auditált adatszolgáltatás lesz, a könyvvizsgálói különjelentés része. Javaslatunk erősítésére a 2014-2015-ös évekre vonatkozó FINREP és a jelenleg hatályos szabályok szerinti összehasonlító adatokat is megküldtük (az IFRS-t konszolidált szinten már alkalmazó, jórészt nagyobb bankok jelentései alapján). Ezen túl felvettük a kapcsolatot a Befektetési Szolgáltatók Szövetségének (BSZSZ) szakértőivel is, mivel a minisztérium fenn kívánja tartani az érvényes törvény szerint a hitelintézetekre és a befektetési vállalkozásokra egyaránt előírt, közös nettó árbevétel fogalmat. A BSZSZ támogatja a bankszövetségi javaslatot, de problémát okoz, hogy az IFRS-t választó befektetési vállalkozások esetében a kiinduláshoz szükséges MNB eredménykimutatás tábla egyelőre nem áll rendelkezésre, amelynek elkészítését kértük az MNB-től.

⁶ Third Party Service Providers

A bankszakértői csoport az IFRS-re épülő társasági adófizetésre vonatkozó előírás vizsgálatát is elkezdte és több problémát is feltárt. Ennek alapján kértük, hogy bekapcsolódhassunk a minisztérium és az adótanácsadók között folyó egyeztetésbe, ami azért is indokolt, mert az IFRS áttérés kötelezettsége a hitelintézeti oldal számára nem opció, hanem megkerülhetetlen kötelezettség.

Mindemellett egyeztetést folytattunk az EU megtakarítási irányelv hatálytalanítása után követendő eljárás szabályozási kérdéseiről: a korábban a megtakarítási irányelv alá tartozó külföldi ügyfelek adóilletőség-megállapításának, illetve a kamatjövedelemre vonatkozó adófizetésnek a szabályairól.

A közérdeklődésre számot tartó intézményeket érintő könyvvizsgálatra vonatkozó szabályozás várható változása

Márciusban az Országgyűlés elé került a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény és egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat, amely a meghatározó 537/2014/EU uniós irányelvben foglaltaknál lényegesen szigorúbb könyvvizsgálati rotációs periódust (10 év helyett 5 év), és ehhez kapcsolódóan egyéb garanciális szabályokat (4 év újrávalasztási tilalom, az átalakulás könyvvizsgálatához kapcsolódó függetlenségi követelmények) tartalmaz. Mindez együtt túlságosan szigorú és versenyhátrányt jelent a magyarországi közérdeklődésre számot tartó intézmények - köztük a teljes hitelintézeti kör – számára.

A problémát a Nemzetgazdasági Minisztériumnak, az MNB-nek és a Parlament Gazdasági Bizottságának is jeleztük és kértük közreműködésüket abban, hogy Magyarország is az Európai Unió tagállamainak többségében irányadó 10 éves rotációs időszakot vezesse be. Azzal érveltünk, hogy eltérő rotációs időszak esetén, egy cégcsoporton belül egyszerre több könyvvizsgáló társaság is érintett lehet, és a könyvvizsgálat során felmerülő - főként a kockázati megítélés kapcsán - különböző vélemények ütköztetése lényegesen hosszabb ideig tarthat a jelenleginél. A könyvvizsgáló társaságok által alkalmazott vizsgálati módszerek, dokumentációs követelmények társaságonként eltérnek és a csoporton belüli összehangolás feleslegesen generál többletterhet mind az adminisztrációban mind pedig a költségeket érintően. A tervezett jogszabály időzítését is kritikusnak ítéljük, mert a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók jelentős körénél a könyvvizsgáló váltás éve egybe esik majd a kötelező IFRS áttéréssel és emiatt a könyvvizsgálat a szokásosnál nagyobb feladatot és többlet kockázatot hordoz.

IX. Bankszövetségi fejlemények

A BankAdat-tal kapcsolatos GVH eljárás

A Gazdasági Versenyhivatal a BankAdat kapcsán feltételezett tiltott megállapodás ügyében, 2012 áprilisában indított eljárásában a Versenytanács 2016. január 11-én kézbesítette a Magyar Bankszövetséget és a Nemzetközi Bankárképző Központot közvetlenül elmarasztaló határozatát. A határozat a Magyar Bankszövetséget 4 milliárd forint - húsz havi egyenlő részletekben történő – megfizetésére kötelezte. A határozat az adatbázisban résztvevő bankokat is nevesítette, és előre bocsátotta, hogy az esetlegesen be nem fizetett és be nem hajtható bírság megfizetésére a nevesített bankokat egyetemlegesen, külön végzésben kívánja kötelezni.

A Bankszövetség a határozat felülvizsgálatát, illetve a bírság végrehajtásának a felfüggesztését kérte az ügyben illetékes Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól. A bírság végrehajtásának a felfüggesztését a bíróság első fokon elutasította, amelyet megfellebbeztünk. Az eljárásban a Bankszövetség, valamint a csatlakozó húsz bank képviseletét a Kinstellar és az Oppenheim ügyvédi irodák látják el, míg a többi érintett bank más képviseletet választott. A Versenytanács határozatával

szembeni keresetet az eljárásban nevesített bankok is benyújtották. A kérelmeket a bíróság egy ügyszám alatt egyesítette, azaz az ügyet egy eljárásban fogja tárgyalni.

Pénz7 – Összefoglaló a 2016-os projekthét megvalósításáról

Magyarország immár másodszor csatlakozott kiemelkedő eredményekkel az Európai Pénzhét (European Money Week) közel 30 országot átfogó eseményéhez. Hazánkban a Bankszövetség által elindított és irányított kezdeményezést első perctől kezdve egyöntetűen támogatta a bankszektor - 2016-ban is 250 önkéntes banki szakember aktív részvételét biztosítva az iskolai tanórákon -, továbbá szakmai partnerként felkarolta az Emberi Erőforrások Minisztériuma, valamint a hazai pénzügyi nevelés emblematikus szervezete, a Pénziránytű Alapítvány, amely társszervezőként is szerepet vállalt a programhét eseményeinek kidolgozásában. „A diákok és a pedagógusok egyaránt hatalmas érdeklődést mutattak – tavaly és idén is – a pénzügyi programhét eseményei iránt” – hangsúlyozta Pölöskei Gáborné, az EMMI miniszteri biztosa. A magyar „Pénz7” európai összehasonlításban is rendkívül sok diákot ér el, hiszen a 2016-os programhéhoz 788 általános- és középiskola, 1435 pedagógus csatlakozott, s így több mint 102 ezer diák ismerkedhetett meg az őket is érintő hétköznapi pénzügyi témákkal. Tavaly a családi költségvetés, idén a megtakarítások és pénzügyi tervezés alapkérdései alkották az ismeretanyag gerincét. A programra jelentkező általános- és középiskolák diákjai egyedi fejlesztésű, 4 korosztály számára kidolgozott tananyagok segítségével szerezhettek hasznos és gyakorlatorientált pénzügyi ismereteket. A nyitóeseményen a Pénz7 „pénzügyi kultúra nagykövete” díjak is kiosztásra kerültek. A Pénz7 program megvalósítását az idei évben a legnagyobb elkötelezettséggel és aktivitással támogató intézmények - a Raiffeisen Bank Zrt. és az MKB Bank Zrt. - vehették át az elismerést.

Az Elnökség soron következő ülésén megköszönte a program elnökségi szponzorának, Hegedűs Évának, főszervezőjének, Sütő Ágnesnek valamint az egész stábnak a szervezési tevékenységét.

A programban résztvevő önkéntesek és pedagógusok véleményét kérdőíves felméréssel összegeztük. A 708 érvényesen kitöltött kérdőív alapján a pedagógusok 99,9 %-a minősítette támogatóan a Pénz7-et és tartotta kiválónak, jónak a kezdeményezést. Az önkéntes banki résztvevők valamennyi kérdést illetően pozitívan válaszoltak, és összességében kiválónak vagy jónak értékelték a programot.

Bankárképzős compliance képzés

2013 márciusában a Bankárképző és az MBSZ a pénzügyi szektor szakemberei számára szakmai vizsga és ennek előfeltételeként a vizsgára felkészítő tanfolyam kialakítását határozták el a pénzmosás elleni hatékony fellépés érdekében, és az együttműködésük részleteit egy megállapodásban rögzítették.

2016 elején a felek a piaci igények figyelembe vételével úgy határoztak, hogy az együttműködést egy tágabb körre, a compliance területhez kapcsolódó oktatásra és vizsgára is kiterjesztik. Az együttműködési megállapodást ennek megfelelően 2016 márciusában módosították; és az első compliance szakértő képzést az előre egyeztetett előadókkal és tematikával megszervezte a Bankárképző.

Az oktatásra áprilisban és májusban került sor, az egyes modulokon 15-20 fő részvételével, a vizsgát május utolsó hetében tartották, a sikeres vizsgázók igazolást kaptak a kurzus elvégzéséről. A résztvevők értékelése a képzésről kifejezetten pozitív volt, az észrevételeket a képzés további alakításakor figyelembe vesszük.

Az Alkotmányvédelmi Hivatal megkereséseinek elektronikus csatornára terelése

Az Alkotmányvédelmi Hivatal december végén kereste meg a Bankszövetséget, azzal az igénnyel, hogy szervezzen egyeztetést az AH által a hitelintézeti szektor tagjainak küldött megkeresések elektronikus platformra helyezése tárgyában. Az egyeztetésre január közepén került sor, ahol az AH kifejtette, hogy korábbi minősített megkeresései jelentős részét a továbbiakban minősítés nélkül elektronikus formában a GIROMAIL rendszeren keresztül küldené, és a piaci szereplők válaszainak

korábbiaknál gyorsabb érkezését várná. A banki szakértők elmondták, hogy mely esetekben várható el a gyorsabb válaszadás, és milyen technikai korlátai vannak a GIROMAIL elektronikus levelezőrendszer alkalmazásának. Alternatív megoldásként a NAV, illetve a végrehajtói kar rendszereinek alkalmazását javasolták, mivel ezek a rendszerek a tapasztalt hiányosságok jelentős részét kiküszöbölik és jobban támogatják a válaszadás egy részének automatizálását. Az AH végül ragaszkodott az elektronikus megkeresések GIROMAIL használatával történő küldéséhez, de jelezte, hogy vizsgálni fogja a bankszektor által javasolt platformok későbbi bevezetésének a lehetőségét.

Az előzőekben nem említett munkabizottságok, munkacsoportok

○ Adatvédelmi munkabizottság

Az adatvédelmi munkabizottság első negyedévi ülésein megtárgyaltuk az MNB koordinálásában készült követeléskezelési törvényi koncepció adatvédelmi vonatkozásait, a követeléskezelési tevékenység adatvédelmi összefüggéseit, előadást hallgattunk meg a NAIH e témában folytatott vizsgálatairól, illetve az új elektronikus személyi okmányokról. Napirenden szerepelt az info-törvény néhány értelmezést igénylő kérdése; a bíróságokkal történő elektronikus kapcsolattartás előkészülete; az ügyfelek előzetes adatvédelmi tájékoztatásáról szóló NAIH ajánlás, és a jogos érdeken alapuló adatkezelés és az érdekmérlegelési teszt alkalmazásával kapcsolatos gyakorlat. A munkabizottság figyelemmel kísérte az EU új adatvédelmi rendeletének elfogadását és a következő ülésein megtárgyalja a rendelet alkalmazására történő felkészülést.

○ Agrár munkacsoport

Az Agrár munkacsoport első negyedévben tartott négy ülésén történtek az alábbiakban foglalhatók össze:

- A Miniszterelnökség képviselője tájékoztató előadást tartott a *2014–2020-as időszakra vonatkozó Vidékfejlesztési Program* főbb célkitűzéseiről, azok változásairól, a pályázatok várható bevezetéséről, a pénzügyi allokációról, valamint az *agrár-környezetgazdálkodási támogatás* feltételeinek a módosulásáról.

- A Földművelésügyi Minisztérium a 2015. évtől érvénybe lépő - *az egyéni gazdaságok teljes hitelállományára vonatkozó – adatgyűjtését* 2016-tól a gazdasági szervezetekre is kiterjesztette. A munkacsoport véleményezte az új kérdőívet és a kitöltési útmutatót. A bekért adatok a KSH időszakaiban is megtalálhatóak, részletes TEÁOR, hitelcél, valamint gazdálkodási forma szerinti bontásban.

- A Földművelésügyi Minisztérium képviselői beszámoltak a *zöldítési támogatások* eddig tudható tapasztalatairól, a *termeléshez kötött támogatások* tényleges alakulásáról és a *Közös Agrárpolitika II. pilléres jövedelemstabilizációs eszközéről*.

- A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet képviselői felvázolták a *„Földet a gazdáknak” Program* keretében az állami tulajdonú földek földművesek részére történő értékesítéséhez kapcsolódó, *kölcsönügylettel érintett adósvételek eljárásrendjére vonatkozó koncepciót*, amelyre vonatkozóan a munkacsoport megtette javaslatait. A konzultációt követően az NFA összeállította a 3 hektár feletti kölcsönügyletekre vonatkozó véglegesített eljárásrendet.

- A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal képviselői ismertették az *agrártámogatások igénylésére szolgáló Egységes Kérelem elektronikus benyújtásához kapcsolódó változásokat*, valamint az *agrár-környezetgazdálkodási támogatás kifizetésére vonatkozó eljárásrendet*.

A munkacsoport üléseken az előadásokat részletes konzultáció, a szakmai javaslatok alapos megvitatása követte.

- *A KKV munkacsoport*

A KKV munkacsoport az első negyedévben három ülést tartott. Az idei év első megbeszélésén a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Miniszterelnökség képviselői bemutatták a *mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása program (GINOP 1.)* pályázati értékelésének eddigi tapasztalatait, valamint a 2014–2020 közötti fejlesztéspolitika új adatbázis- és információs rendszerének, a FAIR-nek az alkalmazását.

A második ülésen a Miniszterelnökség képviselőivel az EU-s pályázatok lebonyolításával kapcsolatos kérdésekről volt egyeztetés. Ezt követően a Miniszterelnökség - a munkacsoporttagok észrevételeit figyelembe véve - megküldte javaslatait a *272/2014 (XI. 5.) az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló kormányrendelet* módosítására, amelyet a munkacsoport véleményezett.

A harmadik ülésen az Európai Beruházási Bank (EBB) képviselői a bank 2015. évi tevékenységét, valamint az EBB csoport elérhető termékpalettáját mutatták be.

- *A Lízing munkacsoport*

A Lízing munkacsoport az első negyedévben három alkalommal ülésezett. Az első egyeztetésen a Lízing munkacsoport idei évi stratégiájának a meghatározását követően, a BISZ Zrt. képviselői ismertették a *2015. évi CXLV. az egyes fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintra átváltásával kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló törvény* kapcsán készített, a forintosított lízingszerződések KHR-ben való kezelését tárgyaló összefoglaló anyagot, amelyet a munkacsoport véleményezett.

A második - a Nemzetgazdasági Minisztérium képviselője részvételével tartott - ülésen egyfelől a *pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőit érintő törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2015. évi CCXV. törvénymódosítás* kapcsán felmerült észrevételek, másfelől a *Polgári törvénykönyvben szabályozott pénzügyi lízingszerződés módosítására vonatkozó javaslat* kerültek megvitatásra.

A harmadik ülésen az EXIM Bank képviselői tájékoztattak a már jelenleg is elérhető *Exportcélú beruházási hitel lízing és beszállítói finanszírozására vonatkozó kiterjesztéséről*. Ezen túl egyeztetés volt a *Versenyképességet javító hiteltermék lízing kiterjesztésének lehetőségéről*, és az EXIM jövőbeli agrárstratégiáját is ismertették.

- *Az Okmányos ügyletek munkacsoport*

Az Okmányos ügyletek munkacsoport az első negyedévben az építőiparban leggyakrabban alkalmazott teljesítési, szavatossági és jótállási garanciákról tartott többoldalú szakmai egyeztetést, amelybe a Teljesítésigazolási Szakértői Szervet (TSZSZ) és az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetségét (ÉVOSZ) is bevonta. A megbeszélésen a csaknem három éve fennálló TSZSZ eljárása kapcsán felmerült kérdések és javaslatok kerültek terítékre. A konzultáció eredményeként a TSZSZ egy tájékoztató útmutatót állított össze, amelyben a saját szerepét mutatja be az építészeti-műszaki tervezési, építési, és kivitelezési szerződések teljesítésével kapcsolatos - a megrendelő, a tervező, a kivitelező vagy az alvállalkozó részéről felmerülő - bankgarancia lehívással összefüggő viták esetében.

Kommunikáció

Az első negyedév egyik leghangsúlyosabb banki kommunikációs témája a Versenytanács BankAdatra vonatkozó *elmarasztaló* döntése volt. A kiszabott bírsággal kapcsolatban két sajtóközleményben is hangsúlyoztuk, hogy a Magyar Bankszövetség a döntésből eredő kötelezettségeinek eleget tesz, de a határozatot és a büntetést elfogadhatatlannak tartja, ezért minden hazai és nemzetközi jogorvoslati lehetőséget igénybe vesz.

A *családi otthonteremtési kedvezmények* feltételeit szintén kiemelt sajtófigyelem kísérte. A CSOK-ról szóló tájékoztatót közzétettük a Magyar Bankszövetség honlapján, valamint tájékoztattuk az ügyfeleket, hogy a támogatások közvetítéséhez a bankszektor megkezdte a szükséges előkészületeket.

A Bankszövetség kommunikációjában fokozott figyelmet fordítottunk a március 7-én induló „Pénz7” *programsorozatra*, amely idén a tavalyinál is nagyobb érdeklődésre tartott számot és még több résztvevőt vonzott. A programról a sajtó részvételével tartott nyitóeseményen kívül két sajtóközleménnyel, illetve számos egyéb megjelenéssel is hírt adtunk.

A közvélemény érdeklődését a *Mark Zrt.* március 21-től induló, a bankok vállalati portfóliójának megtisztítását célzó, európai szinten is újdonságnak számító *programja* is felkeltette, amelyet a bankszövetségi vezetők nyilvánosan is üdvözöltek.

Statisztikáink szerint az év első három hónapjában az online sajtóban mintegy 500 alkalommal szerepeltünk, ezt követte a nyomtatott megjelenések 190 körüli száma, és az elektronikus médiumokban való szereplés, hozzávetőleg 110 esetben. Összességében a negyedév során a Magyar Bankszövetség több mint 800 megjelenéssel, említéssel szerepelt a magyarországi médiumokban.

Kínai együttműködési megállapodás, az AFCA alapítás előkészítése

A kínai-magyar pénzügyi kapcsolatok fejlődésének fontos állomása, hogy a 2001 óta megrendezésre kerülő, vezető kínai gazdasági és pénzügyi konferenciára, a *Boao Fórumra* az Európai Unió országaiból egyedülként a Magyar Bankszövetség kapott meghívást. A március 23-24-én lezajlott eseményen Kovács Levente főtitkár felkért hozzászólóként képviselte a magyar bankszektor a Pénzügyi Vezetők Kerekasztalánál, valamint aláírta az *Ázsiai Pénzügyi Együttműködési Szövetség (AFCA⁷) megalapításának előkészítésére vonatkozó szándéknyilatkozatot*. Az AFCA a tervek szerint az ázsiai térség egyik legjelentősebb pénzügyi szövetsége lesz, amellyel az induláskor kialakított kapcsolatrendszer alapján a Magyar Bankszövetség számos, a magyar bankrendszer és a gazdaság számára hasznos együttműködési lehetőséghez juthat, a pénzügyi szektorra vonatkozó információk, a bankközi kapcsolatok erősítése, vagy a pénzügyi témájú kutatási eredmények cseréje terén. Célkitűzés egy nemzetközi pénzügyi együttműködési platform létrehozása, amelyhez pénzügyi vezetők és intézmények az alapítók ajánlása vagy meghívása alapján Ázsiából vagy Európából is csatlakozhatnak.

A Fórum idején került sor a *Magyar Bankszövetség és a Kínai Bankszövetség közötti együttműködési megállapodás aláírására* is. A megállapodás lehetővé teszi a két szövetség tagbankjai számára olyan kapcsolatok kialakítását, amelyek segítik a két ország közötti beruházási programok hatékony megvalósulását, aminek révén tovább erősödhetnek a két ország közötti gazdasági, pénzügyi és kereskedelmi kapcsolatok.

⁷ Asian Financial Cooperation Association

I Globális szabályozás

I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB⁸)

I.1.1 Jelentés a G20 pénzügyminisztereknek és jegybankelnököknek a 2016-os célkitűzésekről

Az FSB 2016-ra a következő prioritásokat fogalmazta meg:

1. A válság nyomán elhatározott reformok teljes körű és konzisztens bevezetésének támogatása, készen állva a nem szándékolt materiális következmények elhárítására.
2. A pénzügyi rendszer új és kialakuló sérülékenységeinek a kezelése, beleértve a piaci alapú finanszírozással, a rossz üzletvitellel, a levelező banki tevékenység szűkülésével és az éghajlatváltozással kapcsolatos potenciális pénzügyi stabilitási kockázatokat.
3. A megbízható pénzügyi infrastruktúrák támogatása, a CPMI⁹-vel és az IOSCO¹⁰-val együttműködve a központi szerződő felekkel (CCPs¹¹) kapcsolatos politikák, a helyreállítás a szanálás és a szanálhatóság értékelése, és szükség esetén javaslat a javításra.

Az FSB a kínai elnökség munkáját az alábbiakkal is segíti:

4. Az IMF-fel és a BIS-szel megvizsgálják és értékelik a makroprudenciális politikai keretek és eszközök gyakorlati alkalmazását.
5. Értékelik a pénzügyi technológiai innovációk alkalmazásának a rendszerszintű következményeit, illetve a működési rendellenességekből származó rendszerkockázatokat.

I.1.2 Az FSB március végi tokiói plenáris ülése

Az ülésen a tagországok képviselői a következő témaköröket tárgyalták meg:

- Eszközkezelési és piaci likviditási kockázatok;
- Az árnyékbanki tevékenység biztonságos piaci finanszírozássá alakítása;
- Az egyéb, újonnan keletkező sérülékenységek kezelése;
- A válság utáni reformok teljes körű, időben történő és konzisztens implementálása;
- Az éghajlatváltozással összefüggő pénzügyi kockázatok;
- A pénzügyi infrastruktúrák megerősítése;
- A technológiai innovációk alkalmazása a pénzügyi rendszerben;
- A makroprudenciális politikai keretekkel és eszköztárral kapcsolatos tapasztalatok.

A felsoroltakon túl az FSB az OTC derivatívák kereskedelmével kapcsolatos jelentések hatékonyságának a javításával; a 2015 novemberi munkaprogramnak megfelelően az üzletviteli kockázat csökkentésével; illetve a vállaltfinanszírozási struktúrák rendszerkockázatával is foglalkozott. Előzetesen megvitatta, hogy hogyan lehetne elősegíteni a jogi személy azonosító (LEI¹²) szélesebb körű felhasználását. Az ülés alkalmával a feltörekvő piacok és fejlődő gazdaságok (EMDEs¹³) második

⁸ Financial Stability Board: a pénzügyi szabályalkotás legmagasabb nemzetközi testülete

⁹ Committee on Payments and Market Infrastructures: a fizetési és piaci infrastruktúrák bizottsága

¹⁰ International Organization of Securities Commission: az értékpapír piaci felügyeletnek nemzetközi szervezete

¹¹ Central Counterparties

¹² Legal Entity Identifier

¹³ Emerging Market and Developing Economies

fórumát is megtartották, amelyen egyebek mellett áttekintették az FSB a levelező banki tevékenység elérhetőségének a csökkenésével kapcsolatos akciótervét.

1.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS¹⁴)

1.2.1 A Bázeli Bizottság 2016 évi munkaprogramja

A központi banki kormányzók és felügyeleti elnökök (GHOS¹⁵) egyetértettek abban, hogy az év végéig befejezik a kockázattal súlyozott eszközök túlzott változékonyságának kezelését célzó programot. Így – a piaci kockázatok szabályozási kereteinek felülvizsgálatán túl – kiveszik a szabályozásból a működési kockázat fejlett mérési módszerét és alsó küszöbök alkalmazásával további korlátozásokat vezetnek be a hitelkockázat fejlett mérési módszerének az alkalmazásánál. Ugyancsak megegyeztek az áttételi ráta szintjében és számítási módjában. A rátát az elsődleges tőkére (tier 1) kell számítani, minimálisan elvárt értéke 3 %, a rendszerszempontból fontos globális bankoknál mérlegelik (megvitatják) a magasabb érték előírását. Az áttételi ráta előírások 2018-tól lépnek életbe.

1.2.2 A Bazel III szabályozás bevezetésének a nyomon követése

A Bázeli Bizottság 2012 óta közli a Bazel III szabályozás bevezetésére vonatkozó vizsgálat eredményeit. A 2015. június 30-i adatokon alapuló, a Bazel III szabályozás teljes körű (átmenetek nélküli) bevezetését feltételező vizsgálatban 101 nagy, nemzetközileg aktív, 3 milliárd eurónál nagyobb mérlegfőösszegű bank (Group 1 bankok) és 129 egyéb bank (Group 2 bankok) vett részt. Az eredmények szerint valamennyi nagy nemzetközileg aktív bank teljesíti a minimális közönséges részvénytőke (CET1) követelményt, az elvárt 7%-os célszintet, illetve a rendszerszempontból fontos globális bankok (G-SIBs¹⁶) számára előírt többletkövetelményt. A Group 1 bankok kiegészítő alapvető tőke (AT1) hiánya 2015 első félévében 6,5 milliárd euróról 3,4 milliárd euróra csökkent, míg a járulékos tőkehiány 40,6 milliárd euróról 12,8 milliárd euróra. (Összehasonlításként a Group 1 csoport adózás utáni eredménye a szóban forgó időszakban 307,2 milliárd euró volt.) A 4,5%-os CET1 szintet illetően Group 2 bankoknál sem volt hiány, míg a 7%-os célszintet tekintve 1,5 milliárd euróról 0,2 milliárd euróra csökkent a tőkehiány.

A Group 1 bankok átlagos likviditás fedezeti mutatója (LCR¹⁷) 123,6%, a Group 2 bankoké 140,1% volt, 2015 végéhez képest mindkét csoportban enyhe csökkenés volt tapasztalható. A 2015-re előírt 60%-os szintet a mintában szereplő valamennyi bank LCR mutatója meghaladta, míg a 100%-os célszintet 160 banké érte el, vagy múlta felül. A nettó stabil finanszírozási mutató (NSFR¹⁸) súlyozott átlaga az első csoportban 111,9%, a második csoportban 114% volt. A 100%-os szintet a Group 1 bankok 79%-a és a Group 2 bankok 83 %-a érte el, vagy haladta meg.

1.2.3 A felügyeleti konzisztenciát értékelő program (RCAP¹⁹)- A joghatósági értékelés kézikönyve

A 2012-ben kialakított RCAP két egymástól elkülönülő, de egymást kiegészítő feladatot jelent; egyrészt a Bazel III szabályozás kellő időben történő bevezetésének a vizsgálatát, másrészt a bevezetés konzisztenciájának és teljességének az értékelését, beleértve a szabályozási keretektől való szignifikáns eltéréseket. Az értékelést tematikus alapon és az egyes joghatóságokra vonatkozóan is elvégzik. Jelenleg az RCAP a kockázati alapú tőkesztenderdekre, az LCR mutatóra és a G-SIBs szabályozási keretekre összpontosít, de 2017-től kiegészül az NSFR és az áttételi ráta szabályozás értékelésével.

¹⁴ Basel Committee on Banking Supervision

¹⁵ Group of Central Bank Governors and Heads of Supervision

¹⁶ Globally Systemically Important Banks

¹⁷ Liquidity Coverage Ratio

¹⁸ Net Stable Funding Ratio

¹⁹ Regulatory Consistency Assessment Programme

Az RCAP-pel kapcsolatos tapasztalatok alapján a Bázeli Bizottság felfrissítette és egy egységes dokumentumba foglalta össze a joghatósági értékelésre vonatkozó eljárásokat és folyamatokat. A joghatósági értékelés kézikönyve a teljes értékelési folyamat leírásán túl, az egyes joghatóságok által kitöltendő és folyamatosan frissítendő kérdőívet is tartalmazza. A kézikönyv és a kérdőív segítséget ad a szabályozó, illetve a pénzügyi stabilitásért felelős hatóságoknak és a felügyeleteknek, hogy értékeljék a Bazel III bevezetésében elért eredményeiket és feltárják az esetleges hiányosságokat, a javításra szoruló területeket.

A Bizottság a kézikönyvet és a kérdőívet folyamatosan frissíti és az RCAP hatókörének bővüléséhez igazodóan kiegészíti.

1.2.4 A piaci kockázat felülvizsgált tőkekövetelménye

2007-2008 súlyos piaci stressz helyzetei ráirányították a figyelmet a kereskedési tevékenység tőkekövetelmény szabályozásának a gyengeségeire. A 2009-ben bevezetett felülvizsgálat a Bazel II szabályok legsúlyosabb hiányosságait kívánta orvosolni. Az ezt követő teljes körű revízió, valamennyi - a korábbi módosítás által nem kezelt - aspektusra kitért. Így a piaci kockázat kezelés felülvizsgált szabályrendszere a globális pénzügyi válságot követő szabályozási reform egyik kulcseleme. A szabályozás célja, egyrészt az, hogy a felülvizsgált módszerek (a sztenderd, illetve a belső modell módszer) egyaránt hihető tőkekövetelményhez vezessenek, másrészt annak elősegítése, hogy a sztenderdeket az egyes joghatóságok konzisztens módon implementálják. A végső dokumentum magában foglalja a 2013. októberi és a 2014. decemberi konzultációk, illetve az elvégzett hatásvizsgálatok eredményeit.

A felülvizsgált szabályozás tartalmazza:

- a banki könyvi és a kereskedési könyvi besorolás felülvizsgált határait, csökkenve a besorolásból származó arbitrázs lehetőségeit,
- a piaci kockázat felülvizsgált belső modell módszerét, a réginél átfogóbb és koherensebb kockázat értelmezéssel (capture),
- a megerősített modell elfogadási eljárást, és a fedezeti ügyletek, illetve a portfólió diverzifikáció korábbinál prudensebb kezelését,
- a felülvizsgált sztenderd módszert, amely alkalmas visszalépési lehetőségként és alsó korlátként szolgál a modell alapú módszerekhez, és lehetővé teszi a piaci kockázatokra vonatkozó jelentések bankok, illetve joghatóságok közötti konzisztenssé tételét,
- a kockázatosított érték módszerről a stressz helyzetben várható hiány mérésére való áttérést,
- és a piaci likviditási kockázatot.

A sztenderdek megértését külön - a technikai részleteket nem tartalmazó - magyarázó dokumentum segíti. A felülvizsgált kereteket 2019 januárjától kell alkalmazni.

1.2.5 A működési kockázat tőkekövetelményének a felülvizsgálata

A működési kockázat tőkekövetelményének a felülvizsgálata figyelembe veszi a 2014. októberi konzultáció eredményeit és részét képezi az egyszerűség, az összehasonlíthatóság és a kockázatterzékenység között egyensúlyra törekvő szélesebb bizottsági programnak. A felülvizsgált sztenderd módszer (SMA²⁰) a jelenlegi keretrendszer számos gyengeségét orvosolja:

- Az SMA a jelenleg használható három sztenderd módszer és a fejlett mérési módszer helyébe lép, így a szabályozási keretrendszer nagymértékben egyszerűsödik;
- Az átdolgozott módszertan kombinálja a működési kockázatmérés pénzügyi jelentésen alapuló mérőszámait - az üzleti indikátorokat - az egyes cégek múltbeli működési veszteségeivel. Ez egy kockázat érzékeny keretrendszert eredményez, miközben lehetővé

²⁰ Standard Measurement Approach

teszi a működési kockázat tőkekövetelmény számítás bankok és joghatóságok közötti összehasonlítását;

- A fejlett mérési módszer (AMA²¹) használatának a lehetőségét kihagyták. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy az AMA szabályozási tőkeszükséglet céljára való felhasználása indokolatlanul komplex, a kockázattal súlyozott eszközök túlságosan nagy változékonyságát eredményezte, és egyes bankok esetében elégtelen tőkeszintet produkált.

A Bizottság az SMA végső számszerűsítéséhez mennyiségi hatásvizsgálatot végez. Úgy véli, hogy az átdolgozott módszer a bankok többségénél lényegében semleges hatással lesz a tőkeszükségletre. Bár a javaslatnak nem célja a tőkekövetelmény növelése, néhány banknál mégis ilyen hatással jár majd. A konzultációs dokumentumra 2016. június 6-ig várták a válaszokat.

1.2.6 Konzultáció a belső minősítési (IRB²²) módszer felülvizsgálatáról A modell variációk szűkítése

A Bizottság a hitelkockázat tőkeszükségletének a meghatározására szolgáló belső minősítési módszerek (fejlett és alap) felülvizsgálatáról is konzultációt kezdeményezett. A javasolt változtatások a 2016 végéig befejezni kívánt, a válság nyomán elhatározott szabályozási reform program meghatározó részét képezik. Számos olyan intézkedést tartalmaznak, amelyek mérséklik a szabályozási keretek komplexitását és javítják az összehasonlíthatóságot, illetve csökkentik a hitelkockázati tőkekövetelmények túlságosan nagy változékonyságát (variabilitását). A javaslatok szerint:

- Bizonyos kitétségi kategóriák - mint például a pénzügyi intézményeknek nyújtott hitelek - esetében megszűnik az IRB módszer használatának a lehetősége, mivel a Bizottság szerint a szabályozói tőkekövetelmény meghatározásához szükséges inputok nem becsülhetők megfelelő megbízhatósággal.
- Az egyes kitétségi kategóriákhoz modell paraméter korlátokat alkalmaznak, annak érdekében, hogy azoknál a portfólióknál is biztosítsák a kellőképpen konzervatív megközelítést, amelyeknél továbbra is megengedett az IRB módszer használata.
- Pontosabb specifikációt adnak a paraméter becslésekhez, hogy azoknál a portfólióknál, amelyeknél továbbra is megengedett az IRB módszer használata csökkentsék a kockázattal súlyozott eszközök változékonyságát.

A beépített korlátok pontos megtervezésére és végső számszerűsítésére a konzultáció lezárásával, az átfogó mennyiségi hatásvizsgálat eredményeinek az ismeretében kerül majd sor. A Bizottságnak nem célja, hogy számottevő (szignifikáns) mértékben emelje a tőkekövetelményeket.

A konzultációs időszak június 24-ig tart.

1.2.7 Konzultáció a harmadik pillér, a közzétételi keretek felülvizsgálatáról

A 2004-ben kiadott és 2009-ben módosított, harmadik pilléres közzétételi követelmények felülvizsgálatát a Bizottság 2014 júniusában jelentette be. A 2015-ös első fázis után a márciusban közzé tett konzultációs dokumentum a felülvizsgálat második fázisát jelenti, amely tartalmazza:

- a legfontosabb mérőszámok jelzőrendszerének (dashboard) a hozzáadását,
- a sztenderd módszerrel számított hipotetikus kockázattal súlyozott eszközértékre vonatkozó közzétételi követelmények tervezetét,
- A prudens értékelési kiigazításokra vonatkozó közzétételi követelmények részletezettségének a megerősítését.

A javaslatnak emellett a folyamatban lévő szabályozási reformot tükröző elemek is részét képezik. Így az magában foglalja a G-SIBs bankok teljes veszteségviselő kapacitására (TLAC²³), a javasolt működési kockázat keretekre, a végső piaci kockázat szabályozásra, és a banki könyv kamatkockázatára

²¹ Advanced Measurement Approach

²² internal ratings-based

²³ total loss-absorbing capacity

vonatkozó közzétételi követelményeket. A konzultációs dokumentumhoz június 10-ig lehet észrevételt tenni.

II Európai szabályozás

II.1 Általános keretek

2016-os prioritások

Az Európai Unió elnöki tisztét 2016 első félévében betöltő Hollandia munkaprogramjában a következő prioritásokat fogalmazták meg:

- a bankunió megerősítése,
- a tőkepiaci unió kialakítása, fejlesztése,
- az Európai Szemeszter politikai koordinációs folyamatának megerősítése és áramvonalasítása,
- az adócsalás és adóelkerülés elleni fellépés támogatása.

Mindezeket túl a Tanács tovább dolgozik a gazdasági és monetáris unió megerősítésén.

A gazdasági és monetáris unió elmélyítése az Eurogroup fő célkitűzései között is szerepel. Az euró övezet pénzügyminiszterei ezen kívül a szerkezeti reformokat, a foglalkoztatás elősegítését, a szigorú költségvetési politikát és az adósság csökkentését jelölték meg prioritásként.

A REFIT²⁴ Platform hivatalos elindítása

A Bizottság REFIT Platform néven január 29-én hivatalosan elindította a 2015 tavaszán - a jobb szabályozás menetrendje²⁵ keretében - meghirdetett REFIT programot. Ennek célja, hogy egyszerűbbé, célravezetőbbé és hatásosabbá tegye az európai uniós szabályozást, csökkentse a szabályozásból eredő költségeket, és ezáltal olyan keretrendszer létrejöttét segítse elő, amely egyértelmű, szilárd és kiszámítható szabályozást biztosít, lendületet adva a növekedésnek és a munkahelyteremtésnek. Ezt a célkitűzést az Európai Parlament, az Európai Tanács, az Európai Bizottság, a tagállamok és az érdekelt felek együttes erőfeszítésével lehet megvalósítani. A munkába minden kormányzati szintet be kell vonni, annak érdekében, hogy a folyamat a lehető legkisebb költséggel járjon a polgárok és a vállalkozások számára. A Bizottság minden észrevételt, javaslatot, adatot és tényeken alapuló információt szívesen fogad a szabályozási program céljainak megvalósításával kapcsolatban.

A platform hivatalos elindításában negyvennyolc érintett szervezet vett részt, többek között az összes tagállam kormányának képviselői annak érdekében, hogy a jobb szabályozással jobb eredmények legyenek elérhetők. A program keretében a „Lighten the Load - Have your say²⁶” néven létrehozott online portálon várják a javaslatokat; hol és hogyan kellene csökkenteni a szükségtelen szabályozási terheket. A beérkező javaslatokat a Bizottság feldolgozza. Ha a javaslatok az EU szabályozás vonatkozásában valamely tagállamot érintik, akkor az adott ország feladata az értékelés. (A platform hivatalos indításáig közel 250 javaslatot kaptak, 16 témakörben.)

II.2 Bankunió

II.2.1 Az Egységes Felügyeleti Rendszer (SSM²⁷), az Európai Központi Bank

Az EKB jelentése a 2015 évi felügyeleti tevékenységről

²⁴ Regulatory Fitness and Performance Programme

²⁵ Better Regulation Agenda

²⁶ Könnyíts a terheken - Mond el a véleményed

²⁷ Single Supervisory Mechanism

Daniele Nouy, az SSM felügyeleti testületének az elnöke a jelentéshez írt előszavában, illetve a témakörben tartott parlamenti előadásában a bankszektor általános fejlődési tendenciáival, a felügyeleti módszertanok összehangolásával, a nemzeti opciók és diszkréciók (NODs²⁸) harmonizálásával, az SSM nemzetközi szabályozási keretek fejlesztésében való részvételével, és a 2016-os év súlyponti feladataival foglalkozott. Kiemelte, hogy az EKB által felügyelt jelentős intézmények tőkearányos jövedelme (ROE) - a kisebb hitelezési veszteségnek betudhatóan - az előző évi 2,8%-ról 2015-ben 4,6%-ra nőtt. Ugyanakkor nem egyértelmű, hogy ez a javulás fenntartható, hiszen a gazdasági kilátások gyengék, az alacsony kamatok és a lapos hozamgörbék hosszabb távon is fennmaradhatnak. Az ECB az elkövetkező negyedévekben folyamatosan értékelni fogja a banki üzleti modellek fenntarthatóságát.

2015-ben a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamatot (SREP²⁹) első ízben végezték közös módszertan alapján a mintegy 120 legnagyobb euró zónabeli bank/bankcsoport esetében. A felügyeleti gyakorlatok eltéréseit, jórészt a szabályozási különbségek magyarázzák, ezért az SSM keretében kiemelt hangsúlyt kapott a tőkekövetelmény szabályozás CRR/CRD IV által lehetővé tett nemzeti opciók és diszkréciók számának csökkentése, illetve egységes kezelése.

A bankok üzleti modelljei és a jövedelmezőség növelése 2016-ban is az SSM figyelmének a középpontjában lesznek. A tartósan alacsony kamatok és a nem teljesítő eszközök magas szintje, mindkét szempontból kihívást jelentenek. Az országokként változó kockázatok - a hitelkockázat, a hozamvadászat visszájára fordulása, az üzletviteli és vállalatirányítási kockázat, az ország-kockázat, a geopolitikai kockázat, a feltörekvő gazdaságok fokozódó sérülékenysége, valamint az informatikai és kiber bűnözéssel kapcsolatos kockázatok - alapvetően meghatározzák a működési feltételeket.

2016-ra az SSM az alábbi - a 2015 évvel részben megegyező - prioritásokat határozta meg:

- az üzleti modelleket és a jövedelmezőséget érintő kockázat,
- a hitelkockázat,
- a tőkemegfelelés,
- a kockázatkezelési politika és az adatminőség,
- a likviditás.

A prioritások mind az EKB közvetlen felügyelete alá tartozó jelentős bankok, mind a közvetlenül az illetékes nemzeti hatóságok, közvetve az EKB által felügyelt, kevésbé jelentős hitelintézetek esetében érvényesek.

EKB rendelet a nemzeti opciók és diszkréciók használatáról

A novemberben meghirdetett nyilvános konzultációt követően az EKB márciusban kihirdette a nemzeti opciók és diszkréciók használatára vonatkozó rendeletét. A rendelet hatálya az EKB közvetlen felügyelete alá tartozó szignifikáns bankokra terjed ki. A rendelet mellé az EKB úgy nevezett visszacsatolást (Feedback statement) adott ki, amely a konzultáció során kapott válaszok áttekintésén és elemzésén túl, a rendelet tervezettől való eltéréseket is tartalmazza.

A projekt második szakaszában a beazonosított NODs rendelkezések kisebb halmazát vizsgálják (az alacsonyabb prioritásúakat, illetve azokat, amelyek további munkát igényelnek).

Az EKB az azonos versenyfeltételeket, illetve a szabályozás konzisztenciáját szem előtt tartva azt is megvizsgálja, hogy a rendelet előírásai kiterjeszthetők-e a kevésbé lényeges (közvetetten felügyelt) hitelintézetekre, vagy rájuk a különbségek (például az eltérő üzleti modellek) miatt, az arányosság elvének figyelembe vételével más szabályok alkalmazandók.

Az Európai Bizottság a tagállami hatáskörbe utalt opciók és diszkréciók egységesítésének a lehetőségét is vizsgálja.

²⁸ National Options and Discretions

²⁹ Supervisory Evaluation and Review Process

II.2.2 Az Egységes Szanálási Rendszer (SRM³⁰)

A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete az SRF³¹ befektetési stratégiájáról és irányításáról

A felhatalmazáson alapuló rendelet az Egységes Szanálási Alap befektetési stratégiájára és irányítására vonatkozó általános elveket és kritériumokat fekteti le. A befektetési stratégia lényegi és alapvető elemeit az Egységes Szanálási Testület (Board) fogadja el. Az egyes befektetéseknek meg kell felelniük ezeknek az elveknek. Összhangban azzal a követelménnyel, hogy a Testület biztonságos és prudens befektetési stratégiát folytat, mindenek feletti cél az Alap értékének a megőrzése és likviditásának a biztosítása. Ugyanakkor a befektetések lényegi természetéből adódóan, a változó piaci feltételek és kamat környezet következtében, még a legbiztonságosabb és leglikvidebb eszközök esetében is előfordulhat a negatív hozam. Az ilyen esetekben a portfólión keletkező veszteség nem jelenti a befektetési célok megsértését.

A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete a helyreállítási és szanálási tervek tartalmáról

Az Európai Bizottság a Bank Helyreállítási és Szanálási Direktíva (BRRD³²) kiegészítéseként felhatalmazáson alapuló rendeletet készített a helyreállítási tervek és a szanálási tervek, valamint a csoport szintű szanálási tervek tartalmára vonatkozóan, meghatározva azokat a minimum követelményeket, amelyeket az illetékes hatóságoknak vizsgálniuk kell a helyreállítási és a csoportszintű helyreállítási tervek értékelésekor. A rendelet kitér a pénzügyi támogatás feltételeire, a független értékelőkkel szembeni követelményekre, a szerződésen alapuló leírásokra és átváltásokra, az értesítésekre és a felfüggesztési értesítésekre vonatkozó eljárásokra és követelményekre, valamint a szanálási kollégiumok operatív működésére.

II.2.3 Az Európai Betétbiztosítási Rendszer (EDIS³³)

Az Európai Bizottság Egységes Európai Betétbiztosítási Rendszerre vonatkozó javaslatának parlamenti jelentéstevője (rapportőr) a néppárti Esther de Lange. A nyilvánosságra hozott *ütemezés* szerint a javaslattal kapcsolatos munkaanyag május elejére készült el, a gazdasági bizottsági (ECON) meghallgatást május 23-24-én tartották. Az előzetes rapportóri jelentés a nyár végén kerülhet nyilvánosságra. A benyújtott módosítási javaslatok figyelembe vételével az ECON november 28-29-én szavazhat EDIS-ről, míg a háromoldalú egyeztetések függvényében a parlamenti plenáris szavazásra 2017 januárjában kerülhet majd sor.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EESC³⁴) az EDIS-szel kapcsolatos véleményében leszögezte, hogy a Bizottság EDIS-re vonatkozó javaslatát csak az egyidejűleg kiadott „A bankunió megvalósítása/(kiteljesítése) felé” címet viselő bizottsági közleménnyel párhuzamosan lehet értékelni. A további kockázatmegosztásra irányuló EDIS javaslat a bankunióban megvalósítandó további kockázat csökkentéssel együtt értelmezendő, ugyanazon érem két különböző oldalaként. Az EESC az EDIS-re vonatkozó jogalkotási kezdeményezést és a bankunió kiteljesítésére vonatkozó kommunikét egyaránt üdvözölte.

Az Európai Bankföderáció (EBF³⁵) támogatja az EDIS, mint a teljesen befejezett és harmonizált bankunió harmadik pillérének a megteremtésére vonatkozó alapelvet. A javaslatot úgy kell megvalósítani, hogy az ne veszélyeztesse az azonos versenyfeltételeket és a legjobb gyakorlatokat. Az

³⁰ Single Resolution Mechanism

³¹ Single Resolution Fund:egységes szanálási alap

³² Bank Recovery and Resolution Directive

³³ European Deposit Insurance Scheme

³⁴ European Economic and Social Committee

³⁵ European Banking Federation

EBF a fokozatos megvalósítás mellett érvel, azzal hogy a soron következő lépések bevezetése előtt több idő és mérlegelési lehetőség álljon rendelkezésre. A közös betétbiztosítás megvalósítása előtt a bankunió bankjainak mérlegeiben még meglévő minden jelentős - az EKB eszközértékelése (AQR) során nem vizsgált - kockázatot fel kell tárni és kezelni kell. Az EDIS miatt a betétbiztosításba történő egyedi befizetések átlagos szintje nem növekedhet.

Az EBF a konzultáció során adott válaszában számos olyan alapelvet és jellemzőt is lefektetett, amelyet figyelembe kell venni az EDIS végső kialakításánál.

II.3 Tőkepiaci Unió (CMU³⁶)

II.3.1 Nyilvános konzultáció a pénzügyi szolgáltatások szabályozási kereteiről

2015. szeptember 30-án a Bizottság - a CMU Akcióterv részeként - nyilvános konzultációt (call for evidence) hirdetett a pénzügyi szolgáltatások szabályozási kereteiről, azzal a céllal, hogy felülvizsgálja a pénzügyi válság nyomán felgyorsuló jogszabályalkotást, kiszűrje az esetleges hibákat és párhuzamosságokat, kezelje a nem szándékolt következményeket. A *felhívásra Jonathan Hill – az illetékes pénzügyi biztos - beszámolója szerint* 20 tagállamból, illetve az EU határain túlról mintegy háromszáz válasz érkezett, a pénzügyi szektor és a gazdaság egészének a képviselőitől. A Bizottság felvetéseire 31 hatóság reagált, de az agytrösztöktől, az akadémiai kutatóktól, a fogyasztóvédőktől és a szakszervezetektől is kaptak véleményeket. A Bizottság a továbblépésre csak a válaszok alapos feldolgozását és elemzését követően tesz majd javaslatot. A kapott válaszokból három fő irány már most is kirajzolódik:

- A szabályozás nem tükrözi kellőképpen az arányosság elvét,
- negatívan hathat a tágabb gazdaság finanszírozását szolgáló forrásokra, és
- a nem várt kölcsönhatásoknak, párhuzamosságoknak és inkonzisztenciáknak betudhatóan túl magasak a megfelelési terhek.

A válaszokból kitűnik, hogy a szabályoknak jobban tekintetbe kellene venniük a társaságok méretét, üzleti modelljét és kockázati profilját. Így például a tőkekövetelmény szabályozás túlságosan megterhelő a kisebb bankok számára. Ahogyan az EBA³⁷ is rámutatott, a kisebb, rendszerkockázatot nem jelentő befektetési szolgáltatók számára egy egyszerűbb prudenciális szabályozást kell kialakítani. Az EMIR jelentési kötelezettségei úgyszintén túlzottan megterhelők és költségesek. Az is kérdéses, hogy a prudenciális előírások miatt megnövekedett fedezeti költségek arányosak-e.

A biztos célja, hogy a CRR/CRD IV előírások elérjék prudenciális céljukat, de ne növeljék meg túlságosan a hitelezés költségeit. Az infrastrukturális beruházások ösztönzése érdekében megvizsgálják, hogy az alacsonyabb kockázatú hosszú lejáratú befektetéseknél alkalmazható-e egy alacsonyabb kockázati súly. A fedezett kötvények piacán tapasztalható likviditás csökkenésről átfogó vizsgálatot végeznek. A biztos odafigyel arra, hogy a jövőendő új szabályokat (NSFR, áttételi ráta, TLAC) európai szemszögből értelmes módon vezessék be.

A túlterjeszkedő és inkonzisztens jelentési kötelezettségek gyakran nem arányosak a tényleges kockázattal. A párhuzamosságok, duplikációk kiküszöbölése érdekében, a biztos ígérete szerint alaposan megvizsgálják a jelentési kötelezettség csökkentésének/(áramvonalasításának), a definíciók sztenderdizálásának, a táblázatok és jelentési formátumok összehangolásának, illetve a közös IT eszközök alkalmazásának a lehetőségét.

A bizottsági konzultációban az Európai Bankföderáció is kifejtette álláspontját. Alkalmasnak találta az időpontot a szabályozási keretek felülvizsgálatára és kifejezetten üdvözölte a különböző reformok kölcsönhatásainak és a banki aktivitásra gyakorolt együttes hatásainak a vizsgálatát. Az EBF 55

³⁶ Capital Market Union

³⁷ European Banking Authority: Európai Bankhatóság

problémát vetett fel, amelyekre megpróbált konkrét, a reálgazdaság szempontjait figyelembe vevő megoldásokat adni.

II.3.2 Konzultáció a hatékony csődszabályozásról

Márciusban a Bizottság 12 hétig tartó nyilvános konzultációt hirdetett a hatékony csődszabályozási keretekről. A csődszabályozás felülvizsgálata része a tőkepiaci unió létrehozását célzó akciótervnek. Két évvel korábban a Bizottság már ajánlást készített a témakörben (Insolvency Recommendation), amely a fizetési nehézségekkel küzdő adósok megelőző jellegű helyreállítását, illetve a becsületes vállalkozók számára a második esély megadását célozza. A kitűzött, 2015. márciusi határidőig a javasolt reformokat csak részlegesen implementálták, ezért a Bizottság a témakörben jogszabály alkotását tervezi. A jó tagállami gyakorlatok alapján olyan közös szabályozási elveket és sztenderdeket kívánnak kialakítani, amelyek lehetővé teszik a jól működő nemzeti csődeljárások megalkotását, különös tekintettel a határokon átnyúló témakörökre. A Bizottság a konzultációban kapott válaszok alapján dönt arról, hogy mely kérdésekben szükséges jogszabályalkotás és melyekben elégségesek az egyéb kiegészítő akciók. A Bizottság a konzultációs kérdőívvel párhuzamosan a témakörre vonatkozó kezdeti hatás értékelését is közzétette.

II.3.3 Közös vélemény az Európai Bizottság egyszerű, átlátható és szabványosított (STS³⁸) értékpapírosításra vonatkozó javaslatáról

A számos európai bank- és egyéb pénzügyi érdekvédelmi szövetség, valamint nagybank által aláírt dokumentum *az STS értékpapírosításra vonatkozó bizottsági javaslat* azon kulcselemeit veszi sorra, amelyek módosítása - az aláírók egybehangzó véleménye szerint - előnyös és szükséges lenne a biztonságos, a gazdasági fejlődés elősegítésére képes európai értékpapírosítási piac megteremtéséhez. A biztonságos és fenntartható értékpapírosítási piac kialakítása/újraélesztése érdekében - a piacok komplex és holisztikus jellege miatt - a bizottsági javaslat több ponton is kiegészítésre szorul. Az STS európai értékpapírosítási piac négy alapvető pillére: a stabilitás; a világos szabályozás; a rendszerszintű, teljességre törekvő (holisztikus) megközelítés; és a végrehajthatóság. Ezek szem előtt tartásával az aláírók

- az egyértelmű és használható értékpapírosítási kritériumok kialakítására,
- a meglévő értékpapírosítások kezelésére (grandfathering),
- a befektetőkre vonatkozó alapos átvilágítási (due dilligence) szabályok enyhítésére (más transzparens termékekre vonatkozó szabályokkal való összehangolására),
- az értékpapírosítást kezdeményező/szponzor megfelelő hitelesítésére,
- harmadik fél (third party) által végzett, független igazolási rendszerre,
- az STS kritériumok egy ponton (egy hatóságnál) történő elbírálására,
- az ABCP³⁹ szabályozás megfelelő módosítására,
- a CRR megfelelő (a többi hasonló kockázatokhoz illeszkedő) számszerűsítésére/kalibrálására,
- az STS minősítés kockázatainak a mérséklésére, és
- az LCR illetve az áttételi ráta szabályozás hozzáigazítására, valamint az STS projekt mielőbbi teljessé tételére tettek javaslatokat.

A gyors befejezést az európai gazdaság finanszírozását akadályozó tényezők eltávolításának az igénye indokolja.

³⁸ Simple, transparent and standardised (A globális és az európai szabályozó hatóság nem pontosan azonos terminológiát használ, de az STC és az STS értékpapírosítás tartalmilag ugyanaz, hiszen a szabványosított termékek hasonlíthatók össze.)

³⁹ Asset-backed commercial paper

II.4 Az Európai Bankhatóság (EBA)

II.4.1 A 2016 évi egész Európára kiterjedő stressz teszt

Az EBA februárban nyilvánosságra hozta a 2016 évi európai stressz teszt módszertanát és makrogazdasági forgatókönyveit (szcenárióit). A legmagasabb konszolidációs szinten végzendő stressz teszt célja, hogy a felügyeletek, a bankok és a piaci résztvevők számára közös elemzési kereteket adjon az európai bankszektor gazdasági sokktűrő képességének a konzisztens összehasonlításához és értékeléséhez. Az EBA ez alkalommal nem határozott meg egy minimális küszöbértéket az elvárt tőkekövetelményre, hanem az eredmények inputként szolgálnak a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamathoz (SREP), amely során az illetékes hatóságok meghatározzák a kívánt tőkeszintet.

A statikus (2015. decemberi) mérlegfőösszeget feltételező stressz teszt közös módszertana a szolvenciát értékeli és lefedi valamennyi kockázat típust, ideértve a hitel, az értékpapírosítási, a piaci, a szuverén, a finanszírozási, a működési és az üzletviteli kockázatot. A 2016-2018-as időszakra vonatkozó vészforgatókönyveket (adverse scenarios) az Európai Rendszerkockázati Testület (ESRB⁴⁰) dolgozta ki.

Az európai szintű stressz tesztben 39 euró övezeti és 14 azon kívüli, 30 milliárd eurónál nagyobb mérlegfőösszegű bankcsoport/bank vesz részt, a szektor 70 %-át lefedően. (A nemzeti hatóságok bővíthetik a bevontak körét.) A koordináció, az adatgyűjtés/feldolgozás és a végső értékelés az EBA feladata, míg az adatminőséget és az eredményeket a nemzeti hatóságok ellenőrzik, s a SREP részeként ők döntenek az esetlegesen szükséges felügyeleti intézkedésekről is. A tervek szerint a teszt eredményeit a harmadik negyedév elején hozzák nyilvánosságra.

II.4.2 Jelentés a KKV-kről és a KKV támogatási tényezőről

Az EBA márciusban publikálta a kis- és középvállalatokra vonatkozó jelentését, amely bemutatja és elemzi a KKV hitelezés alakulását és kondícióit, a KKV szektor gazdasági cikluson átívelő tényleges kockázatosságát, és a KKV-kkel szembeni hitelkockázat tőkekövetelmény rendeletben (CRR) előírt tőkekövetelményének a konzisztens voltát (megfelelőségét). Az EBA analízis eredményei általánosságban a KKV támogatási tényező (SF⁴¹) korlátozott hatékonyságát mutatják, nem igazolják, hogy az SF addicionális ösztönzést jelentene a KKV hitelezéshez. Ugyanakkor az empirikus tapasztalatok csak egy korlátozott időtartamra és néhány EU országra vonatkoznak. A végleges következtetések levonásához több adat szükséges, ezért az EBA az SF alkalmazásának a további monitorozását javasolja.

II.4.3 Konferencia az EBA fennállásának ötödik évfordulója alkalmából

A patinás Guildhall-ban rendezett - az EBA weboldalán élőben is nyomon követhető - konferencián magas szintű döntéshozók, iparági képviselők, tudományos kutatók és egyéb érdekeltek vettek részt Európából és Európán túlról. A köz- és magánszektorból érkező panellisták a szabályozási változásokról az üzleti modellek alkalmazkodásáról mondták el véleményüket, fogalmazták meg prioritásaikat.

Andrea Enria, az EBA elnöke megnyitó beszédében az elért eredményeket értékelve kiemelte:

- A 2011 évi stressz tesztrel kapcsolatos döntéseket (a nagyon szigorú tőke definíció használatát, a szuverén válságok tükrében a bankok felszólítását tőkehelyzetük megerősítésére, és a banki adatok

⁴⁰ European Systemic Risk Board

⁴¹ SME Supporting Factor

extenzív közzétételét), amelyek megmutatták, hogy az EBA - a kritikák ellenére - képes felelős, koordinált európai léptékű választ adni a kihívásokra.

- Az egységes Európai Szabálykönyv projekttel kapcsolatos erőfeszítéseket (a több mint 150 sztenderd és útmutató elkészítését, a fedezett kötvényekre és az értékpapírosításra vonatkozó egységes szabályozás kezdeményezését, az integrált gyakori kérdések és válaszok rendszer kialakítását). Az Egységes Szabálykönyv őreként az EBA lefektette egy jobban működő, valóban integrált egységes piac alapjait.

- A nyílt, transzparens és felelős szervezet kialakítását. Az EBA korai és nyitott párbeszédre törekszik, mindig reagál a kapott észrevételekre és tevékenysége kiszámíthatósága érdekében világos menetrendet ad a jövőbeni munkálatokra. Törekszik annak megértetésére, hogy mit és miért cselekszik.

A jövőbeni kihívások között az EBA elnöke

- az egységes szabálykönyv működésének a nyomon követését, és az arányosság elve alkalmazásának a megerősítését,

- a banki mérleg alkalmazkodás befejezését (kiteljesítését) és

- a digitális bankolás jelentette kihívást, valamint a fogyasztóvédelmet említette.

II.4.4 Az első negyedévben közzé tett további EBA és ESAs⁴² dokumentumok

Útmutatók

- Végső technikai sztenderd tervezet és útmutató a rendszerszempontról fontos globális intézmények módszertanáról és nyilvánosságra hozataláról (EBA/GL/2016/01)
- Útmutató a betétbiztosítási rendszerek közötti együttműködési megállapodásokról (EBA/GL/2016/02)

Konzultációs dokumentumok

- Konzultáció az értékpapírosítási tranzakciók implicit támogatására vonatkozó útmutató tervezetről (EBA/CP/2016/01)
- Véleménykérés a prudens értékelésre vonatkozó információkat érintő jelentési kötelezettségről (EBA/CP/2016/02)
- Konzultáció az adósság instrumentumok módosított hátralévő futamidejének a korrekciójára vonatkozó útmutató tervezetről (EBA/CP/2016/03)

Technikai sztenderdek

- Végső alkalmazási technikai sztenderd tervezet a Bizottság (EU) 1030/2014 számú, a rendszerszempontról fontos globális intézmények beazonosítására használt értékek közzétételének egységes formátumát és időpontját előíró alkalmazási rendeletének a módosítására (EBA/ITS/2016/01)
- Végső alkalmazási technikai sztenderd tervezet a külső hitelminősítő intézmények (ECAIs⁴³) értékpapírosítási kitettségek hitelkockázati értékelésének a megfeleltetéséről (mapping) (EBA/ITS/2016/02)
- Az intézmények felügyeleti jelentéseinek a módosított sztenderdjei (EBA/ITS/2016/03)
- Az ESAs végső technikai sztenderd tervezete a nem központilag elszámolt OTC derivatívák letéti követelményeiről (ESAs/2016/23)

⁴² European Supervisory Authorities (EBA, ESMA, EIOPA): Az Európai Felügyeleti Hatóságok

⁴³ External Credit Assessment Institutions

Vélemények

- A belső modellek felügyeleti felülvizsgálata implementálásának az útiterve (EBA/OP/2016/01)
- Az EU Bizottság MREL-t szabályozó technikai sztenderd módosítási javaslatával kapcsolatos különvélemény (EBA/OP/2016/02)
- Jelentés a nagy jövedelműekről és a bónusz plafonok hatásairól (EBA/OP/2016/05)

Jelentések és egyéb dokumentumok

- Az európai bankrendszer kockázati térképének (Risk Dashboard) a frissítése
- Az európai felügyeleti kollégiumok éves értékelése
- A CRDIV-CRR/Basel III szabályozás bevezetésének a nyomon követése
- A felügyeleti jelentések 2.4-es DPM és XBRL taxonómiájának a módosítása
- A felügyeleti jelentések új 2.5-ös DPM és XBRL taxonómiája
- Az ITS validálási szabályok felülvizsgált listája
- Válasz az Európai Bizottság lakossági pénzügyi szolgáltatásokról szóló zöld könyvére
- Döntés jelzáloghitelezési irányelvben (MCD) szereplő benchmark kamatláb meghatározásáról (EBA/DC/2016/145)
- Országokénti konzultáció a FINREP és a nemzeti számviteli szabványról (GAAP⁴⁴)
- Vizsgálat az IFRS 9 európai bankokra gyakorolt hatásáról.

⁴⁴ Generally Accepted Accounting Practices